Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.
Nr. 2Σ2 Kraków, poniedziałek 19 grudnia 1927 Rocznik XXXVI
Cena numeru 20 gr.
NAPRZÓD
ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ
Redakcja i Administracja: Kraków ul. Dunajewskiego 5
Telefon Redakcji 398
Telefon Administracji 310
Adres dla telegramów: NAPRZOD KRAKOW
Miesięcznie zł. 4·50
Wysyłalowo w Krakowie 1 złoty
Zagranicą miesięcznie 8 złotych
Wychodzi codziennie rano z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych
Konto PKO Kraków 400 670

KOMU ZALEŻY NA OSZCZĘDZENIU DUŻO PIENIĘDZY?
przy zapotrzebowaniu OBUWIA, ten niech się zwróci do firmy
WOJCIECH KAPERA w Krakowie, św. Tomasza 29 i ul. Sławkowska 24
gdzie się przekona o wielkim wyborze przeważnie własnego wyrobu obuwia. — Niech każdy porówna ceny między wyrobami własnej produkcji a fabrycznemi, a znajdzie wielką różnicę tak w cenie jak i gatunku a to wyłącznie dla własnego dobra.
Dla zakładów dobroczynnych opust.

Rejterada biskupów?

List pasterski biskupów, obliczony na to, by wnieść do ruchu wyborczego wojnę religijną, za którą kryje się właściwie interes endecji, nie mający nic wspólnego z religją ani z kościołem, jest klasycznym przykładem zupełnie niepaństwowego sposobu myślenia swego autora. Ks. arcybiskup Teodorowicz żyje umysłem swoim wciąż jeszcze w tych niedawnych, ale minionych „dobrych czasach", kiedy „Bóg i Ojczyzna" znaczyło tyle co partja endecka, kiedy dygnitarze państwowi od ministra do kancelisty w swojem urzędowaniu podstawiali w miejsce pojęcia państwa pojęcie endecji lub piasta, w czasach rozwydrzonego anarchizmu, który się nie wzdragał przed zamordowaniem głowy państwa i przed gloryfikacją tego morderstwa.

Ale czasy się zmieniły, choć nie chce się z tym faktem pogodzić arcybiskup ormiański. Wszelako inni biskupi, którzy nieopatrznie położyli swe podpisy pod manifestem swego ormiańskiego kolegi, spostrzegli się — trochę poniewczasie — dokąd ich chciała zaprowadzić intryga endecka przyodziana w chytrość ormiańską. Zrozumieli, że tu szło o wskrzeszenie anarchji podkopującej nasze młode państwo, o udzielenie protekcji kościoła indywiduom z pod najciemniejszej gwiazdy, o roznlecenie tego rodzaju walki, która musiałaby w rezultacie doprowadzić ze strony państwa do takiego odporu, jaki widzimy w Meksyku. Przerazili się przed następstwami swego kroku i — cofnęli się. Lepiej późno niż nigdy.

Kościołowi dzieje się w Polsce tak dobrze, jak nigdzie na świecie. Biskupi polscy mają tedy dostateczny chyba powód siedzieć cicho i nie mieszać się do wyborów, nie podburzać duchowieństwa, nie wciągać religji do polityki, nie zatruwać życia publicznego.

Ks. kardynał Kakowski, arcybiskup warszawski, nieskłonny do awanturniczych eksperymentów swego ormiańskiego kolegi, dał listowi pasterskiemu tego rodzaju objaśnienie, że wyrywa ono jadowite żądło temu manifestowi wyborczemu biskupów.

Niechaj teraz ks. arcybiskup Teodorowicz sam, na własną rękę, próbuje sklejać ósemkę czy chjeno - piasta, — nie będzie to już akcja prowadzona pod powagą i opieką kościoła. Niech próbuje on czy kto inny! — urzeczywistnić tego marzenia nie zdoła! Czy można dziś wierzyć, że porwie się wyborców hasłem: „głosujcie na 8 — a wszystko potanieje"? czy można sobie dziś wyobrazić p. Korfantego jako naczelnego komendanta manewrów wyborczych?

List pasterski ks. Teodorowicza był poprostu głupstwem, które nie mogło się utrzymać, bo jego przechytrzony pomysł nie miał żadnych widoków praktycznego powodzenia.

Dywany, Chodniki i Narzuty
FILIP HAAS i SYNOWIE
Kraków, Sławkowska 12.

Inicjatywa prywatna czy państwowa?

Za przykładem „Kuryerka" występuje „Czas" **przeciw projektowi ministra Moraczewskiego**, wedle którego podatek od nieruchomości ma być podwyższony na 28%, a uzyskane z tej podwyżki sumy mają być obrócone na budowę domów. Projekt ten, daleki niestety do urzeczywistnienia, nazywa „Czas" „etatyzmem" i oświadcza się za inicjatywą prywatną, tj. za budową domów przez kapitał prywatny, gdyż jego zdaniem tylko na tej drodze może być załatwiona kwestja mieszkaniowa.

W gospodarce kapitalistycznej, w jakiej żyjemy, inicjatywa prywatna w każdej dziedzinie przedsiębiorstw jest miarodajna. Trzeba jednak stwierdzić, że **w dziedzinie budowlanej inicjatywa ta zupełnie zawiodła**. Przecież wiadomo, że **nowe domy są zupełnie wyłączone i co do wysokości czynszów i co do wypowiedzenia z pod ochrony lokatorów, a przecież ruch budowlany jest minimalny i ani w przybliżeniu nie może zaspokoić potrzeb**. Dlaczego tak się dzieje? Bo kapitalizm przyzwyczaił się do wysokoprocentowych dochodów tak, że dochód np. 10% z kapitału włożonego w budowę domów uważa za **nierentujący**. A kapitaliści nie chcą uwzględnić, że przed wojną kamienica w rzadkich tylko wypadkach przynosiła ponad 4% czystego dochodu z powodu olbrzymiego, bo do 48% dochodzącego, podatku czynszowego.

Kapitał prywatny w czasach powojennych rzucił się przeważnie na interes umożliwiający szybki obrót kapitału. Inwestowanie kapitału w budowlach jest z natury rzeczy lokatą **długoletnią**, a na taki interes kapitaliści teraz nie lecą. Dawniej kamienice kupowali a nawet budowali ludzie, którzy przez całe życie oszczędzali na to, aby na starość mieć pewny choć mały dochód; **dziś takich oszczędności niema**, o pożyczki hipoteczne także nie jest łatwo a przytem są drogie, zrozumiałą więc rzecz, że do budowy mogą przystąpić tylko albo spekulanci albo ludzie bardzo zasobni uchylający się od ryzykownych interesów — takich jednak u nas widocznie niema.

Pozostaje więc tylko albo inicjatywa państwa albo gminy. U nas gminy są biedne, musiałyby więc budować także z pożyczek i znowu mamy tosamo błędne koło z pożyczkami hipotecznemi. Co innego jest tam, gdzie jak np. w Wiedniu na budowę pobiera się specjalny podatek. U nas istnieje też podatek lokatorski, ale lwią jego część zabiera państwo na cele specjalne: na budowę domów dla oficerów, co wobec potrzeb mieszkaniowych jest kroplą w morzu.

Mylnie twierdzi „Czas", że „trudności w ściąganiu czynszu są dziś dzięki ochronie lokatorów nierównie większe niż przed wojną". Każdy wie, że jest wprost przeciwnie, gdyż niepłacenie punktualne czynszu jest jednym z głównych powodów wypowiedzenia. Toteż każdy lokator unika jak ognia zalegania z czynszem, gdyż wie, że choćby dwumiesięczna zaległość niechybnie pozbawi go dachu nad głową. A z nowemi domami rzecz ta jest jeszcze tragiczniejsza, gdyż w nich wypowiedzenie nie jest niczem ograniczone.

Gdybyśmy zechcieli czekać na inicjatywę prywatną, to nasze pokolenie napewno nie wyszłoby z mizerji mieszkaniowej. Kapitał prywatny nie bawi się w czułostki, dla niego obojętnem jest, że nędza mieszkaniowa dziesiątkuje ludność. Z jakiej zresztą racji inicjatywa państwowa w dziedzinie mieszkaniowej miałaby być zła, kiedy mamy ją w tylu innych dziedzinach, gdzie przyjmuje się ją nawet z uznaniem?

Na Święta
Żądajcie wszędzie najlepsze PIWA
jasne, ciemne, dubeltowe i porter
ZJEDNOCZONYCH BROWARÓW WARSZAWSKICH
HABERBUSCH & SCHIELE S. A.
Jeneralny przedstawiciel na zachodnią Małopolskę:
KAROL SZCZEPAŃSKI
Kraków-Podgórze, ulica Przemysłowa 12, telefon 3096.
Sklep Firmowy, Kraków, ul. Jagiellońska L. 8.

Towarzysze! Pamiętajcie o funduszu wyborczym!

Wielka sprzedaż gwiazdkowa po cenach zniżonych
BAZAR KONKURENCYJNY LAZAR FREIWALD
Kraków, ulica Florjańska 44, I. p., Tel. [illegible]
tuż przy Bramie Florjańskiej
Uwaga na adres. Za Kółek odlicza się rabat.
Poleca: Nowości na płaszcze, kostjumy, suknie i na ubrania męskie. Płótna, zefiry, dymki, wsypy, flanele, barchany, kołdry, koce, pledy. Specjalność w płótnach żyrardowskich po cenach fabrycznych.
Wielki wybór jedwabiu. Wielki wybór jedwabiu.

Przewodniczący okręgowych komisyj wyborczych w Małopolsce wschodniej

Generalny komisarz wyborczy zamianował następujących przewodniczących okręgowych komisyj wyborczych:

Okręg nr. 48 (**Przemyśl**) przewodniczącym Roman **Krogulecki**, sędzia s. okr. zastępca Stanisław **Szymański**, sędzia s. okr.

Okręg nr. 49 (**Sambor**) przewodniczącym Dr. Zygmunt **Hołobut**, sędzia s. okr., zastępca Artur **Skowroński**, sędzia s. okr.

Okręg nr. 50 (**Lwów miasto**) przewodniczący Józef **Dworzak**, sędzia s. okr., zastępca Włodzimierz **Żegiestowski**, sędzia s. okr.

Okręg nr. 51 (**Lwów powiat**) przewodniczący Marjan Bronisław **Krauss**, sędzia s. okr., zastępca Dr. Bolesław **Czuhajowski**, sędzia śledczy.

Okręg nr. 52 (**Stryj**) przewodniczący dr. Zdzisław **Dawidowicz**, sędzia s. okr., zastępca Józef **Rybicki**, sędzia s. okr.

Okręg nr. 53 (**Stanisławów**) przewodniczący Stanisław **Starzewski**, sędzia s. okr., zastępca Franciszek **Wysocki**, sędzia s. okr.

Okręg nr. 54 (**Tarnopol**) przewodniczący Adam **Czarnecki**, wiceprezes s. okr., zastępca Dymitr **Ostrowski**, sędzia s. okr.

Okręg nr. 55 (**Złoczów**) przewodniczący Wincenty **Ziarkiewicz**, wiceprezes s. okr., zastępca Jan **Złoteński**, sędzia s. okr.

WARTOŚCIOWE PODARKI na św. Mikołaja i GWIAZDKĘ
Zegarki, Pierścionki, Branzoletki, Broszki, Kolczyki, Łańcuszki, oraz wszelkie wyroby jubilerskie i srebra stołowe poleca najtaniej Emil Goldwasser, Kraków, Grodzka 25

Rząd baronom węglowym

Właściciele kopalń węgla w Polsce nie należą do skromnych. Ich życzeniem jest nietylko osiągnięcie jak największych zysków, ale i dawanie robotnikom najmniejszych płac. Na żądanie podwyżki płac odpowiadają żądaniem podniesienia ceny węgla, co wynagrodziłoby im ubytek w zyskach w czwórnasób.

Ostatnio górnicy po ciężkiej walce układowej otrzymali skromną podwyżkę, ale na podrożenie węgla rząd nie zgodził się. Nie zrobił tego naturalnie „na złość" baronom węglowym, tylko nie mógł tego zrobić ze względu na interes publiczny, bo podrożenie węgla w okresie zimowym byłoby nieludzką krzywdą dla ludności. Rząd jednak znalazł inny sposób „odszkodowania" przemysłowców węglowych i zrobił to w podwójny sposób: 1) obniżył taryfę kolejową na węgiel idący drogą morską (przez Tczew i Gdańsk) o 50 gr. na tonnie. 2) podwyższył cenę węgla pobieranego dla kolei o 1.10 zł. na tonnie.

Co na tym interesie przymysłowcy węglowi zarobią? Otóż wywóz przez Gdańsk i Tczew wynosi 400 tysięcy ton miesięcznie, a więc opust 50 gr. na tonie daje im **zysk 200 tysięcy zł. miesięcznie.** Koleje pobierają 4.5 miljona ton rocznie, a więc podwyżka o 1'10 zł. na tonie przyniesie baronom węglowym **5 miljonów złotych rocznie.**

W tymsamym czasie, kiedy **minister komunikacji zamierzał podnieść taryfy kolejowe**, ponieważ kolej jako przedsiębiorstwo musi być **samowystarczalną**, daje się kapitalistom węglowym tak znaczne sumy jako prezent. A co najciekawsze — panowie ci jeszcze udają niezadowolonych i żądają, żeby koleje płaciły im za węgiel nie o 1.10 zł. tj. o 5% ale o 25% więcej, a zatem **chcieliby nadwyżki o przeszło 20 miljonów zł. rocznie więcej.**

Jest całkiem w porządku, że rząd popiera wywóz węgla. Nie można wprawdzie było utrzymać wszystkich zdobytych podczas strajku angielskiego pozycyj, ale niektóre z nich zostały. Jaki z tego wynik? Oto umożliwia się wywóz kosztem publicznym: przez specjalne obniżenie taryf kolejowych. Wskutek tego polski przemysł węglowy robi konkurencję przemysłowi angielskiemu. Ale co górnicy mają z tego? Przecież mimo forsowania wywozu mamy w górnictwie częściowe bezrobocie i niskie płace robocze!

NUMER ŚWIĄTECZNY „NAPRZODU"
z okazji Świąt Bożego Narodzenia wyjdzie numer świąteczny w znacznie zwiększonej objętości. Obok wielkiej i bogatej treści części red. zamierza Administracja starannie wyposażyć
DZIAŁ OGŁOSZEŃ
TEGOŻ NUMERU
Zlecenia prosimy nadsyłać najpóźniej do dnia 21 grudnia. Wszyscy zainteresowani, oceniając korzyści reklamy „NAPRZODU", zechcą pospieszyć się ze zleceniami do tegoż Numeru świątecznego.
Administracja „Naprzodu" Kraków, Dunajewskiego 5

Walka rozpoczęta

Jeden z krakowskich robotników pisze nam:

Jesteśmy już w okresie wyborczym. Dzienniki wszystkich odcieni, całe szpalty poświęcają wyborom. Targ o mandaty na dobre się rozpoczął. Odbywają się zjazdy, zebrania, konwentykle. Tworzą się bloki, apetyty różnych książąt, hrabiów etc. na mandaty poselskie ogromnie się zwiększają. Wczorajszy endek, chadek, piastowiec itp., który nie tak dawno z pianą na ustach rzucał obelgi na marszałka Piłsudskiego, dziś staje się arcypiłsudczykiem. Tworzą się nowe partje i partyjki. Każda z nich obiecuje złote góry, byle tylko głosy na nich oddawać.

Z drugiej strony **Piast** ma czelność mówić, że stał na straży interesów chłopa małorolnego. Pamiętamy doskonale, jak przy ubiegłych wyborach, naczelnem jego hasłem była reforma rolna. Ale jak ją przeprowadził? — chłopi się doskonale przekonali. Za miskę soczewicy sprzedał się chjenie, tworząc z nią pamiętny pakt chjeno-plastowski.

Jeżeli już wyliczyłem Piasta, to wspomnieć należy także o jego spólnikach z pod znaku Boga i Ojczyzny, o endekach, chadekach, enperowcach itp. Właśnie pięć lat mija, jak pod wpływem zbrodniczych artykułów „Rzeczypospolitej" i „Dwugroszówki" znalazł się człowiek z ich właśnie obozu, który skrytobójczo zamordował pierwszego prezydenta Rzeczpospolitej Polskiej.

Na zakończenie jeszcze jedno: Pamiętamy doskonale, jak przed wyborami do rad miejskich, dzienniki burżuazyjne poświęcały całe szpalty PPS, przepowiadając jej rozłamy i upadek. Ale jak te rozłamy wyglądały, to najlepiej ilustrują wybory gminne, odbyte w Warszawie, Łodzi, Wilnie, Lublinie, Radomiu i we wielu innych miastach. Zdawało się tym panom, że będą triumfować, ale niestety sromotnie przegrali. **Robotnik dał im wspaniałą odpowiedź.**

Teraz gdy znowu w niedalekiej przyszłości robotnik i chłop polski będzie po raz wtóry składał egzamin ze swojej dojrzałości politycznej, napewno przyjdą różne indywidua, chowając się pod różnemi nazwiskami, żeby otrzymać upragnione głosy, przyrzekając za to gruszki na wierzbie.

Ale naprózno panowie! Robotnik polski już przejrzał politycznie i nie da się złapać na lep frazesów. Właśnie wczoraj czytałem w „Naprzodzie" bilans prac posłów PPS w Sejmie. Serce robotnicze się raduje, gdy się dowiaduje, o takiej pracy, poświęconej dla klasy pracującej. Piszący te słowa, zwyczajny robotnik, obserwował przez cały czas działalność różnych bogoojczyźnianych partyj i partyjek i dlatego kończąc, śmie stwierdzić, **że klasa robotnicza Polski dołoży wszelkich starań, by wszyscy, jak jeden mąż, stanęli w obozie PPS, która prowadzi ją do zwycięstwa.**

„Erka"

MAGAZYN NOWOŚCI DLA PANÓW
pod firmą Stanisław Bigosz
w Krakowie, ulica Karmelicka L. 12
poleca 1657
Bieliznę męską białą i kolorową, Jaegerowską, Kamizelki wełniane, Krawaty, Kapelusze, Szale wełniane i jedwabne, Rękawiczki i t. p.
CENY NADER PRZYSTĘPNE.

Sprawy partyjne

CKW

Posiedzenie plenarne CKW odbędzie się w środę, 21 grudnia, o g. 5 pop. w lokalu ZPPS w Sejmie.

Sekretarjat generalny.

KONFERENCJA SOCJALISTYCZNA PAŃSTW EUROPY PÓŁNOCNO-WSCHODNIEJ

Jak donosiliśmy już, dziś w niedzielę 18 grudnia rozpoczynają się w Berlinie obrady konferencji partji socjalistycznej Polski, Niemiec, Łotwy, Litwy, Estonji, Finlandji i Gdańska.

Początek konferencji w niedzielę o 9 m. 30 w lokalu zarządu socjalnej demokracji Niemiec, Lindenstrasse 3.

Wybory do sądu rozjemczego zakładu ubezpieczenia od wypadków

Wydział Rady Związków Zawodowych w Krakowie wzywa wszystkie organizacje zawodowe, Rady zawodowe i warsztaty pracy, w następujących województwach: krakowskiem, kieleckiem i cieszyńskiej części województwa śląskiego, w których zakład ubezpieczeń od wypadków (Oddział w Krakowie) będzie przeprowadzał wybory do Sądu rozjemczego, a w których obecnie przeprowadza się wybory na mężów zaufania. Należy dopilnować, aby w każdym warsztacie pracy wybrano na mężów zaufania członków Związków zawodowych. Powyżsi mężowie będą przeprowadzać wybory do Sądu rozjemczego Oddział w Krakowie, które odbędą się dnia 29 stycznia 1928. Ustalona lista imienna, zostanie ogłoszona i podana do wiadomości wszystkim zainteresowanym tak Radom zawodowym, jak i organizacjom klasowym. W tym celu należy dopilnować, **by we wszystkich warsztatach pracy przeprowadzono wybory mężów zaufania.**

Wzywamy przeto Rady zawodowe i Związki klasowe, aby dopilnowały, by do Sądu rozjemczego **przeszli przedstawiciele zorganizowanego proletarjatu w klasowych związkach zawodowych.**

Równocześnie w tych zakładach pracy, gdzie nie podano do wiadomości wyborów mężów zaufania, należy upomnieć się o nie w swoich dyrekcjach.

Uprasza się wszystkie redakcje pism partyjnych i zawodowych o przedrukowanie niniejszego artykułu.

Prezydjum Rady Zawodowej w Krakowie.

Emulsja SCOTTA

znana od lat wielu na całym świecie jest najlepszym sprzymierzeńcem dzieci.

Emulsja Scotta wzmacnia system kostny, wprowadza do organizmu pożywne czynniki: witaminy, fosfor, wapno, ilustrze w ocat... ci najbardziej jest kostrawnej. Każdy lekarz potwierdzi te wyjątkowe zalety preparatu.

Emulsja Scotta jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Żądajcie tylko oryginalnej **Emulsji Scotta**

Internowana delegacja sowiecka

Wczoraj doniosły telegramy, że przybyłą do Nowego Jorku delegację rządu sowieckiego dla poczynienia zakupów w przemyśle metalurgicznym rząd Stanów Zjednoczonych potraktował jak „niepożądanych cudzoziemców", tj. nie wpuścił ich do kraju, ale internował ich w znanem piekle emigrantów na Ellis Island, gdzie oczekują dalszych decyzyj. Stało się to w tym samym tygodniu, w którym przewodniczący senackiej komisji spraw zagranicznych, senator Borah zapowiedział wniesienie wniosku o uznanie przez Amerykę rządu sowieckiego de iure.

Dotychczas opinja świata szła w tym kierunku, że Stany Zjednoczone zechcą wyzyskać zerwanie przez Anglję stosunków także handlowych z Rosją, aby ściągnąć handel zagraniczny Rosji do siebie. To nawet w jednym donioslym wypadku już się stało, mianowicie przez umowę Standard Oil Comp. z rządem sowieckim, na podstawie której Standard Oil zakupił całą rosyjską produkcję nafty. Okazuje się jednak, że mylnie oceniono mentalność amerykańską. Dla niej wszystko, co wywodzi się od bolszewizmu, jest tak niepożądane, że gotowi wyrzec się najświetniejszego interesu, który ich zdaniem może przynieść „zarazę bolszewicką" do kraju.

To postępowanie rządu amerykańskiego wywoła niewątpliwie wielkie zadowolenie w angielskich sferach przemysłowych. Sfery te nietylko objawiają głośno swe niezadowolenie z zerwania z Rosją, ale naprzekór rządowi Baldwina utrzymują z nią stosunki handlowe, naturalnie w ograniczonych rozmiarach ze względu na to, że Rosja nie jest w stanie płacić gotówką, kredytu zaś nie ma. O ten właśnie kredyt chodzi i około niego obracają się układy, toczone obecnie głównie z Francją na tej podstawie, że Rosja uzna długi carskie, da na ich zabezpieczenie bony na 60 lat, a natychmiast otrzyma większą pożyczkę.

Internowanie delegacji handlowej świadczy wymownie, że Ameryka urzędowa (niewiadomo bowiem, czy sfery przemysłowe na takie uproszczone postępowanie się godzą) **nie chce w żadnej formie wejść z sowietami w stosunki.** Dla Ameryki zamówienie na 2 miljony dolarów, jakie internowana delegacja miała zrobić, jest naturalnie drobnostką, ale tu chodzi o precedens, o wyraźny objaw niechęci, którego wyrazem jest potraktowanie delegacji wielkiego państwa w sposób, stosowany z reguły wobec zbrodniarzy, których się nie wpuszcza do kraju. Rozumie się, że Moskwa nie przyjmie tej zniewagi bez odpowiedzi. Wywoła ona niewątpliwie konsekwencje polityczne, a korzyść z tego odniosą w pierwszym rzędzie Niemcy, które nie kierują się sympatjami, lecz interesem. Dla nich czerwone sowieckie są ważniejsze niż „idea".

* * *

DELEGACJA HANDLOWA SOWIETÓW NIEWPUSZCZONA DO AMERYKI

Waszyngton, 17 grudnia (PAT).

11 członków rady gospodarczej rządu sowieckiego, z przewodniczącym rosyjskiego trustu metalowego Makarowem na czele, przybyło na pokładzie okrętu „Berengaria" do Nowego Jorku, gdzie jednak nie udzielono im zezwolenia na wylądowanie. Internowano ich na Ellis Island, gdzie pozostaną aż do definitywnej decyzji. Delegacja sowiecka zamierzała zakupić dla Rosji maszyn rolniczych za sumę 2 miljonów dolarów.

Powszechnie znany
Magazyn ubiorów męskich
„SZYK"
Kraków, ulica Mikołajska L. 12,
poleca: Futra w różnych gatunkach, Palta, Raglany, Kurtki, Pryczki, Ubrania smokingowe, marynarkowe z materjałów krajowych i zagranicznych. Najnowsze modele.
Ceny przystępne! Warunki dogodne!

DROGUERJA
ulica Fiorjańska L. 33
Odnowiona. Zaopatrzona we wszystkie towary **apteczne, gospodarcze, kosmetykę.** — Poleca się łaskawym względom P. T. Publiczności.

OD 30-tu LAT
kupuje się z pełnym zaufaniem
Linoleum - Ceraty
Dywany wełniane, chodniki, firanki narzuty, kapy na łóżka
wielkim wyborze — po cenach fabrycznych
W 46 WŁASNYCH FILJACH

Kraków
Rynek Główny L. 10
WARSZAWA Marszałkowska 148. **BIELSKO** Wzgórze 20.

8·13 czy 3%?

Przemysłowcy postawili na swojem. Główna komisja statystyczna zniosła uchwałę krakowskiej komisji parytetycznej, ustalającą wzrost drożyzny za październik br. na 8.13%, natomiast orzekła, że drożyzna w tym miesiącu wzrosła w Krakowie tylko o 3%. Na jakiej podstawie komisja warszawska doszła do tego rezultatu, komunikat nie podaje. Faktem jednak jest, że komisja krakowska, złożona z ludzi miejscowych, zna stosunki z własnego doświadczenia, żyje tu i zna ceny, podczas gdy panowie w Warszawie mają przed sobą — statystykę... A wiadomo, że ta nauka potrafi tak uszeregować martwe cyfry, iż osiąga z nich rezultat, jaki jest potrzebny do stwierdzenia, że drożyzna wcale nie albo tylko nieznacznie wzrosła.

Rozumiemy dobrze, że przemysłowcy przerazili się wynikiem ustalonym w Krakowie. Dla nich, przynajmniej dla niektórych, procent wzrostu drożyzny równa się procentowi podwyżki, jaką muszą dać swoim robotnikom. Lepiej w każdym razie dopłacić 3 aniżeli 8.13% — powiedzieli sobie i pobiegli ze skargą do Warszawy. A ta zrozumiała, o co chodzi. Dla niej może są mniej ważne boleści przemysłowców, jak potrzeba złożenia dowodu, że rząd skutecznie walczy z drożyzną. I panowie ci mogą jeszcze pochwalić się, że byli wobec Krakowa hojni. Cóżby bowiem im zrobiono, gdyby byli wyliczyli, że i 3% jest za dużo? Wszak w Warszawie wzrost nie dochodzi w ostatnich miesiącach — według statystyki — do 2%, a przecież Warszawa jest droższa niż Kraków!

ZAKŁAD POGRZEBOWY „CONCORDIA"
JANA WOLNEGO 1 48
KRAKÓW, PLAC SZCZEPAŃSKI 2. Nr. TEL. 351.
Urządza pogrzeby od najskromniejszych do najbogatszych a mając własną fabrykę trumien jest w możności jaknajniżej obliczać. Mniej zamożnym daleko idące ustępstwa

Wybierając Podarek na Gwiazdkę, przejrzyj
KATALOG GEBETHNERA I WOLFFA
Otrzymasz go bezpłatnie
W KSIĘGARNI RYNEK GŁ. L. 23.

Z dnia

LOKATORKA SUTERYN ODPOWIADA „KURJERKOWI"

Otrzymujemy następujący list z miasta:

Szanowny Panie Redaktorze!

Jedna z mieszkanek suteryn pozwala sobie kilka słów napisać w sprawie mieszkaniowej, biorąc pod uwagę artykuły „Il. Kur. Codz." z dnia 14 i 17 bm. Z obydwóch artykułów przyszłam do przekonania, że „Il. Kur. Codz." ma zrozumienie tylko dla takich, którzy mają pełne kieszenie. Ani razu jeszcze nie czytałam w „Kurjerze", ażeby się zająć budową mieszkań, w których możnaby mieszkać możliwie tanio, bo zapomina, że nie każdemu płacą tysiące. Dla takich właśnie niema głodu mieszkaniowego nawet wówczas, kiedy gmina nie buduje; oni zawsze znajdą mieszkanie. Czy jednak „Kurjer" umie wejść w położenie tego, kto pobiera miesięcznie 150—300 zł. albo jeszcze mniej, a mieszkać musi też i nie jest w stanie płacić 60 do 70 zł. za pokój i kuchnię magistratowi i tym prywatnym, których „Kurjer' 'tak bardzo żałuje, a którzy żądają za pokój i kuchnię bez żadnego komfortu 100 zł. miesięcznie, żądając przy tem czynszu na rok z góry, o czem się sama przekonałam.

Czy może sobie „Kurjer" przedstawić, co znaczy taki czynsz przy tak małych dochodach? Albo czy takie rodziny nie mają prawa mieszkać jak ludzie, a to tylko dlatego, że ich dochody nie pozwalają na takie oszczędności, ażeby mogli własne domy budować? Dalej, czy prowadzenie budowy przez rząd lub magistrat nie daje zarobku różnym rzemieślnikom taksamo, jak prywatne? Więc chodzi tutaj tylko o kieszeń, ponieważ na budowie domów mieszkalnych dobrze się zarabia, w przeciwnym razie możnaby pieniądze ulokować w kasie.

Przed półtora rokiem miałam sposobność oglądać mieszkanie w domu wybudowanym przez gminę wiedeńską, składające się z przedpokoju, dużej kuchni mieszkalnej i 1 pokoju z komfortem za czynszem 10 szylingów miesięcznie, co się równa 12.50 złotych. Odczułam zazdrość i żal, że tutaj nic można mieć czegoś takiego. Wiedeńczycy mogą być wdzięczni swojej gminie za rozwiązanie w ten sposób głodu mieszkaniowego. Naturalnie nie jest to po myśli tych, którzy myślą tylko o zarobku i to dużym, a nie odczuwają nędzy i potrzeb współobywateli.

Ale właśnie w ogólnej potrzebie i głodzie mieszkaniowym, czy w braku artykułów codziennego życia, jest obowiązkiem państwa albo gminy myśleć o swoich obywatelach, którzy nie mogą gotówką rozporządzać i postarać się o mieszkania czy też artkuły spożywcze dostępne dla każdego po możliwej cenie. Niestety syty nie wie co się dzieje w żołądku głodnego, taksamo ten, który mieszka w ładnem, suchem jasnem słonecznem mieszkaniu nie wie, co to znaczy mieszkać w suterynie lub piwnicy.

Najmocniej przepraszam Szanownego Pana Redaktora, że zabieram czas moim listem, jednak w ten sposób użyłam sobie i proszę o silne popieranie budowy tanich i zdrowych mieszkań.

Z poważaniem
Lokatorka suteryn.

Okazyjna Sprzedaż Gwiazdkowa
od niedzieli 18 do czwartku 22 grudnia br.

Chcąc zadowolnić P.T. Publiczność, że nasza woda kolońska dorównuje w jakości nawet zagranicznym postanowiliśmy od niedzieli dnia 18-go do czwartku dnia 22-go grudnia 1927 r.

DODAWAĆ DARMO

przy zakupnie za zł. 5— 1 flaszkę wody kolońskiej
" " " 10— 1 większą fl. wody "
" " " 20— 1 flakon perfum
" " " 30— 1 karton mydeł i perfum

Korzystajcie z tej okazji!

LESERKIEWICZ i Ska, Kraków
Plac Szczepański 2. 1913

Wysyłki na prowincję wysyłamy odwrotnie i opłacone.

Ruch wyborczy

—o—

KONFERENCJA PPS W DĘBICY

Dnia 11 bm. w lokalu Domu Robotniczego w Dębicy odbyła się konferencja okręgowa powiatów Ropczyce, Mielec, Tarnobrzeg, przy licznym udziale delegatów. Konferencję zagaił tow. Ścibor, sekretarzował tow. Prokopowicz. Referat o obecnej sytacji politycznej wygłosił tow. Rejman z Krakowa. Po dłuższej dyskusji, na wniosek tow. Krwawicza uchwalono rezolucję wyrażającą pełne uznanie władzom centralnym PPS, za ich owocną pracę i obronę interesów klasy pracującej. Zgromadzeni uchwalili podjąć energiczną walkę z reakcją i wezwać całą klasę robotniczą miast i wsi do zblokowania się przy wyborach pod sztandarem PPS. Odśpiewaniem „Czerwonego Sztandaru" i okrzykiem na rzecz PPS zamknięto konferencję.

Największą radość
sprawicie waszym dzieciom kupując śliczne, ozdobne pierniczki choinkowe
Jedyne źródło zakupu:
Fabryka pierników ANTONI ROTHE
Kraków, ul. Sławkowska 20.

Pierwszorzędnej jakości OBUWIE MEDAN
po cenach konkurencyjnych — do nabycia
przy ul. Grodzkiej 19 róg placu WW. Świętych | Podgórze ul. Kalwaryjska 8
ŚNIEGOWCE i KALOSZE w wielkim wyborze.

Wiadomości polityczne

—o—

SESJA RADY LIGI W WIEDNIU

„Excelsior" donosi, że w kołach kompetentnych zastanawiają się poważnie nad możliwością zwołania przyszłej sesji Rady Ligi do Wiednia, celem ułatwienia rokowań między Francją a Włochami.

PO CO STRESEMAN POJECHAŁ DO KRÓLEWCA?

W związku z wyjazdem ministra Stresemana do Królewca zbliżona do ministerstwa spraw zagranicznych „Tagliche Rundschau" podkreśla, że Stresemau wyjeżdża do Królewca wyłącznie na zaproszenie miasta Królewca i że pobyt jego w Prusach wschodnich nie pozostaje w żadnym związku z naradami genewskimi w sprawie konfliktu polsko - litewskiego.

SEJM WĘGIERSKI O POGROMACH W RUMUNJI

Na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych węgierskiej Izby deputowanych minister spraw zagranicznych Valko przedstawił na podstawie danych będących w jego rozporządzeniu i na podstawie rumuńskich doniesień urzędowych sprawę rozruchów wywołanych w Siedmiogrodzie przez studentów rumuńskich. Minister oświadczył, że w czasie zamieszek poniósł obrażenia obywatel węgierski Władysław Hajmal. W następstwie tego rząd węgierski polecił swemu ministrowi pełnomocnemu w Bukareszcie domagać się przeprowadzenia śledztwa i ukarania winnych oraz wynagrodzenia wyrządzonej szkody. Poseł węgierski w Bukareszcie podkreślił też wobec rządu rumuńskiego, że podobne wypadki będą dowodem, że obywatele narodowości węgierskiej nie są w Rumunji dość skutecznie ochraniani przed złem traktowaniem, co mogłoby oczywiście odbić się niekorzystnie na charakterze stosunków między Węgrami i Rumunją. Wobec tego jednak, iż urzędowe doniesienia rządu rumuńskiego zapowiadają ukaranie odpowiedzialnych za te rozruchy czynników i odszkodowanie pokrzywdzonych stron, rząd węgierski nie zamierza przedsiębrać żadnego nowego demarche w związku z tą sprawą.

O pietyzm dla scenicznych utworów Wyspiańskiego

Czesław Jankowski, senjor krytyków wileńskich zabiera głos w obronie spuścizny teatralnej Wyspiańskiego przed megalomanją i nowinkarstwem reżyserskiem. Chodzi w tym wypadku o „Redutę" — o jej wystawienie „Sędziów".

Wyspiański, sam w najszerszem znaczeniu „człowiek teatru", sam obdarzony genjuszem malarskim każdą scenę w swych utworach miał przed oczyma, jako wizję, jak najwyraźniej zarysowaną. Jego wskazówki inscenizacyjne mają w jego utworach wagę nie mniejszą, niż sam tekst.

Ten sam szacunek, ta sama nietykalność obowiązuje w obu dziedzinach. Trzeba istotnie wielkiego tupetu, ażeby tu wkraczać z własnymi pomysłami reżyserskiemi.

A oto co pisze p. Cz. Jankowski:

„Owóż, jeżeli Wyspiański najwyraźniej chciał, aby jego sztuka „Sędziowie" rozgrywała się w mocno realistycznym „milieu", nie wolno wprowadzać w nią w formie tryptykowej: podjum (dla sędziów), na lewo „świat Joasa, zatopiony w „omgle błękitno-nieziemskiej", a na prawo „świat Jewdochy" skąpany w niesamowitem, czerwonem świetle. Nie wolno wprowadzać do sztuki Wyspiańskiego postaci własnego pomysłu (symboliczna zjawa wygrywająca na skrzypcach stany duszy Joasa) ani też, aczkolwiek „bez prawa głosu" Żydówki, siedzącej przy zwłokach Jewdochy. Nie wolno niezgrabnie przesadną symboliką pomysłu reżysera (jaskrawe zielone sukno powlekające stół, u którego mają zasiąść sędziowie, a jaskrawo czerwone powlekające podjum) poprawiać, wzmacniać(!) czy też dopełniać Wyspiańskiego. Jest to poprostu herezja, zuchwalstwo i bezceremonjalność, którejby przenigdy płazem nie był puścił Wyspiański — jeśliby nie leżał w grobie.

Wyspiański chciał, aby jego potężna symbolika wyrastała właśnie z jaknajbardziej realistycznego środowiska. Tedy wpakowywać mu grubo podkreślane symbole w karczmę gdzieś w zapadłym kącie przy drodze jest jawnem wypaczaniem intencji autora sztuki. I niechże, z łaski swojej, reżyser nie wyrasta ponad autora!"

Przegląd społeczny

—o—

KIEDY POJAWI SIĘ ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY EMIGRACYJNEJ?

W dniu 15 bm. weszło w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 11 października 1927 r. o emigracji (Dz. U. Nr. 89, poz. 799). Art. 6 powyższego rozporządzenia przewiduje wydanie specjalnych rozporządzeń, które jednak dotąd nie ukazały się. Wobec tego apelujemy do p. ministra pracy w sprawie przyspieszenia wydania powyższych rozporządzeń.

—ooo—

W SPRAWIE TARGOWISKA NA DZIEWCZĘTA NA RYNKU KLEPARSKIM

W sprawie t. zw. targowicy na służące, przeniesionej ostatnio przez magistrat z Rynku głównego na Rynek Kleparski, zwołał w ubiegłą niedzielę Związek zawodowy dozorców wielkie zgromadzenie służby domowej. Zagaił zgromadzenie tow. Grochal, do prezydjum weszły tow. Kasparówna i tow. Knapikówna, referował tow. Czarnecki, piętnując słusznie antyspołeczne stanowisko magistratu w tej sprawie. Istotnie jest skandalem, żeby w Krakowie nie było lokalu dla służby domowej poszukującej pracy i żeby wobec tego przeganiano dziewczęta z jednego rynku na drugi.

W przyjętej rezolucji zebrani zaprotestowali przeciwko pozostawieniu giełdy pracy pod gołem niebem i wyrazili żądanie, by magistrat dostarczył na ten cel odpowiedniego lokalu.

TOREBKI DAMSKIE
portmonetki, portfele, papierośnice i drobną galanterję skórkową
poleca:
STEFAN PORĘBSKI
Kraków, Rynek Główny L. 32.

10% TANIEJ
NA GWIAZDKĘ
10% TANIEJ
polecają bieliznę damską i męską, kostjumy i bluzki damskie
Bracia Sperber, Kraków, Rynek Gł. 30.

LISTY Z KRAJU

—o—

Jarosław, 16 grudnia.

Echo wyborów uzupełniających z I. koła do Rady miejskiej w Jarosławiu.

Jak już swego czasu Wasz korespondent obszernie doniósł — dzięki solidarności klasy pracującej, PPS i żywioły demokratyczne, **odniosły walne zwycięstwo przy wyborach do Rady miejskiej.** Wobec atoli „delikatnych“ nieformalności ze strony endeków przy wyborach z I. koła, wyborcy tegoż koła wnieśli protest, który został częściowo uwzględniony i w dniu dzisiejszym, tj. 14 bm. zostały przeprowadzone wybory uzupełniające na 1 radnego i 3 zastępców tegoż koła.

Do walki stanęły 2 listy, z tych endecka z czołowym kandydatem, b. obożnym OWP rejentem p. Gantherem i z nauczycielem p. Knotzem na czele. Dzięki solidarnemu poparciu PPS, żywiołów demokratycznych i Żydów — **lista endecka w całości poniosła sromotną klęskę.** Wynik wyborów uzupełniających to wierne odzwierciedlenie idei postępu i demokracji nad zaśniedziałą czarną reakcją endecką — w naszym grodzie — co z prawdziwem zadośćuczynieniem na tem miejscu podnieść należy.

h. s.

—ooo—

Nisko, 16 grudnia.

SZYKANOWANIE ORGANIZACJI ROBOTNIKÓW DRZEWNYCH

W Lipie gmina Zaklików powiat Janów Lubelski jest tartak parowy firmy Silberberg, w którym pracuje około 60 robotników, ludzi bardzo biednych. W październiku zjawiła się w Nisku delegacja robotników z Lipy z prośbą do tow. Bajaka o założenie Oddziału Związku robotników drzewnych. Tow. Bajak zwoławszy zgromadzenie wyjaśnił zebranym cel organizacji zawodowej i politycznej PPS, co zebrani oklaskami przyjęli i wszyscy wpisali się do Związku Drzewnych, o czem zawiadomiono Centralę w Krakowie. Nie podobało się to Silberbergom i posterunkowi policji w Zaklikowie.

Dnia 27 października sprowadzili przedsiębiorcy z Zaklikowa policję z komendantem na czele do Lipy, aby wyłapać socjalistów. Zaczęła się branka, jak za czasów rosyjskich. Odbierano legitymacje i pędzono na posterunek do Zaklikowa.

Nie koniec na tem! Ci sami przedsiębiorcy, którzy wzywają policję przeciwko legalnej organizacji robotniczej **drwią sobie w żywe oczy z ustaw,** zmuszając robotników do pracy przez 10 godzin. Co na to Inspektorat pracy w Lublinie i władze przełożone policji zaklikowskiej?

KARMELKI
w wielkim wyborze
poleca fabryka
A. PIASECKI S. A. KRAKÓW
Przy zakupie prosimy zwracać baczną uwagę na firmę mercę.

NA RATY
Wyprzedaż Damskich Płaszczy Modelowych o 30% niżej cen własnych.
Ubrania męskie, palta — raglany z kołnierzami najtaniej tylko
Grodzka 3, I p.
1742 Uwaga na adres!

Ciepłe pończochy damskie
gładkie i deseniowe od zł. 2·20 wzwyż
poleca
ZOFJA AKSAKOWA
Kraków, ul. Wiślna L. 4.

Przegląd prasy

—o—

Cios w mur nacjonalizmu i nienawiści narodowej. Walka o interpretację listu biskupów.

Znaną już czytelnikom „Naprzodu“ uchwałę PPS Górnego Śląska i Niemieckiej Socjalistycznej Partji Pracy w sprawie wystawienia wspólnej listy kandydatów do Sejmu nazywa „Robotnik“ słusznie śmiertelnym ciosem w mur nacjonalizmu i nienawiści dwu narodów.

> Na szale zagadnienia narodowościowego — stwierdza ze słuszną dumą nasz centralny organ — rzuciliśmy nie słowo tylko, lecz czyn. I chociaż wybuchła już wściekła kampanja nacjonalistów polskich i niemieckich, my — socjaliści polscy i socjaliści niemieccy — wiemy, że dokonaliśmy wielkiego dzieła, że ratujemy wspólnym wysiłkiem przyszłość Rzeczypospolitej i słuszne prawa mniejszości niemieckiej w państwie, jutro demokracji i honor Socjalizmu.
>
> Wisiała dotąd nad życiem państwa polskiego zmora nacjonalizmu. Z niej wyrastała moc narodowej demokracji, z niej powstawały „Bloki mniejszości narodowych“. Decyzja naszych towarzyszów śląskich, powzięta za wiedzą i zgodą władz kierowniczych partji, decyzja towarzyszów niemieckich otwiera drogę ku rozwiązaniu dręczących spraw, wyprowadza nas wszystkich na właściwą drogę.
>
> Nie wątpimy teraz ani na chwilę, że proletarjat polski i proletarjat niemiecki na Śląsku pójdą ławą do wyrobów w jednolitym szeregu, że praca nie będzie zmarnowana ani przez nacjonalistyczne oszczerstwa, ani przez krecią robotę komunistów. Rokowania z socjalistami niemieckimi okręgu łódzkiego dadzą zapewne te same wyniki. Witamy uchwałę śląską okrzykiem:
>
> **Niech żyje socjalizm! Niech żyje PPS! niech żyje Niemiecka Socjalistyczna Partja Pracy!**

* * *

Jeszcze głos o orędziu biskupiem i wyjaśnieniach jezuity Pawelskiego, podanych przez „Dzień Polski“.

Endecki „Kurjer Poznański“ stara się wogóle podkopać odnośną informację „Dnia Polskiego“ (którą przytoczyliśmy w depeszach wczorajszych) przedstawić, jako naszpikowaną fałszami lub szczegółami, znikąd nie potwierdzonemi. Pisze więc:

> „Stwierdzamy wobec tego, że powyższego doniesienia nie podało żadne inne pismo warszawskie. Stwierdzamy dalej, po zasięgnięciu telefonicznie informacji w Warszawie, że na żadnej konferencji prasowej z O. Pawelskim nie był żaden przedstawiciel gazet demokratyczno - narodowych; podobno o takiej konferencji nie wiadomo nic również konserwatywnej „Warszawiance“.
>
> Wobec takiej „ścisłości“ „Dnia Polskiego“ wyrażamy też wątpliwość, czy redakcja tego pisma oddała ściśle myśl O. Pawelskiego względnie ks. kardynała Kakowskiego“.

Kapitalna jest owa walka reakcjonistów o to, na czyj młyn potoczyć się mają słowa odezwy biskupiej: czy konserwy sanacyjnej, czy chjeństwa? Obie strony rozumieją, jaką dla nich wagę przedstawia możność rzucenia na szalę wyborczą tylu pastorałów.

Walczą nie programami — tylko czepianiem się sukien biskupów! Takie obyczaje, zaszczepiła wśród burżuazji polskiej ciągła ingerencja czynników kościelnych w polityce. I dziś, gdy dochodzą wieści o wystąpieniu z chadecji śląskiej dr. Hlonda, lekarza i brata kardynała, oraz trzech członków zarządu tejże nie wiadomo, czy jest to skutek „sanacyjnego“ rozumienia odezwy biskupiej, czy odruch moralny w stosunku do osoby Korfantego?

* * *

Walka więc o interpretację listu pasterskiego biskupów toczy się dalej.

„Polak Katolik“ organ kurji arcybiskupiej w Warszawie stwierdza — jak zapewnia — ze smutkiem, że

> przywódcy pewnych ugrupowań usiłują wyzyskać powagę i wpływ duchowieństwa dla celów politycznych swych stronnictw. O tych ukrytych tu tendencjach świadczy dobitnie polemika, jaką się prowadzi w ostatnich dniach na łamach pism w sprawie listu pasterskiego biskupów polskich.
>
> Wielu z pośród polityków w komentarzach na temat listu podkreślają te tylko zwroty i momenty, które dogadzają i odpowiadają ich interesom partyjnym. Powtarzają się tu dzieje orędzi i listów Stolicy Apostolskiej.
>
> Gdy Wielki Papież Leon XIII ogłosił wiekopomne orędzie w sprawie robotniczej „Rerum Novarum“, to każdy niemal kierunek społeczno-chrześcijański podawał odrębny komentarz do słów programowych Papieża Robotników.
>
> Podobnie sprawa się miała z listami Stolicy Św., wzywającymi narody w czasie wielkiej wojny do pokoju. Papież jest germanofilem — wołali jedni. Papież popiera interesy koalicji — dowodzili inni“... itd.

Ten nie mniej mglisty od samego listu „komentarz wyjaśniający“ ocenia „Epoka“ bardzo trafnie w sposób następujący:

> Widać dostojnicy Kościoła mają zwyczaj przemawiania w sposób wieloznaczny i niedostępny dla zwykłych śmiertelników, skoro każda ich enuncjacja wywołuje tyle nieporozumień i wymaga specjalnych prac komentatorskich.

Co się tyczy tej „wieloznaczności“ odezwy politycznej biskupów tłómaczyć ją można tem, że oni sami musieli wobec siebie politykować. Kard. Kakowski np. stoi na gruncie radziwiłłowskim, a arcybiskup Theodorowicz jest, jak wiadomo, ściśle związany z endecją. Barwy purpurowe i fioletowe pomieszane ze sobą wytworzyły kolor trudny do rozpoznania.

NA ŚWIĘTA
wyborowe wina francuskie, węgierskie, austrjackie, hiszpańskie, włoskie i krajowe owocowe. Wystałe miody. Pierwszorzędne wódki, koniaki, likiery i rumy, jakoteż towary kolonjalne oraz śliczne, suche mąki
1906 na ciasta poleca
A. HAWEŁKA
w Krakowie, Rynek gł. L. 34.

Z sali koncertowej

—o—

ROBERT CASADESUS

Robert Casadesus jest bezsprzecznie jednym z najlepszych pianistów doby współczesnej. Zwłaszcza fenomenalny odtwórca kompozycyj francuskich. Abstrahując już od tego rodzaju walorów artystycznych jakich wymagamy od każdego koncertanta estradowego a więc skończonej techniki, pewności i opanowania instrumentu. Casadesus posiada nadzwyczaj miłe, miękkie uderzenie, uwydatniające subtelność jego gry; te jego specjalne walory widoczne były zwłaszcza w ślicznych kompozycjach Rameau i Couperina, któremi Casadesus koncert wczorajszy rozpoczął. To też w wykonaniu tych utworów Casadesus zdaje się nie mieć równych sobie. W środkowej części koncertu słyszeliśmy mało graną u nas sonatę Beethovena op. 81, następnie sonatę B-moll Chopina; zwłaszcza I. część tej sonaty zagrana była brawurowo, każda fraza głęboko przestudjowana. Ravela Sonatina grana już u nas kilkakrotnie i znana publiczności ma tą właściwą Ravel'owi harmonję głaszczącą w dziwny doprawdy sposób nerwy — kompozycja przytem tak prosta, że chwilami dziwić się można, że genjalny kompozytor tak prostemi środkami tak silnie na duszy wrażliwego słuchacza grać może. Albeniza Cordoba, którą słyszeliśmy też kilkakrotnie, czaruje bajecznym rytmem typowym dla Albeniza, a tak charakterystycznym dla twórczości hiszpańskiego kompozytora. Na zakończenie wreszcie L'isle joyeuse Debussy'ego wywołała entuzjazm publiczności, która burzą oklasków zmusiła koncertanta do naddatków. Na „bis“, wołany zwłaszcza namiętnie z rozentuzjazmowanej galerji, Casadesus odegrał Albeniza Trianę, Debussy'ego Jeux d'eau i Arabeskę. Koncert ten był obok koncertu Rubinsteina najlepszym w tym sezonie. Szkoda tylko, że sala nie była tak pełna, jak to powinniśmy byli widzieć. Możeby jednak tytułem próby p. dyrektor Bujański zechciał wprowadzić nieco tańsze bilety, a ręczyć możemy że muzykalny Kraków wróci rychło do dawnych zwyczajów i zapełni salę.

Lt.

ZANIM KUPISZ
PODAREK NA GWIAZDKĘ oglądnij wpierw piękne i praktyczne wyroby ze złota i srebra, jak: pierścionki, kolczyki, medaljony, branzolety, papierośnice i t. p., jak również brylanty w każdej wielkości w nowej firmie
„JUBILART“ Kraków, Grodzka 29.

KRONIKA

Kraków, 18 grudnia.

Dziś otwarcie bibljoteki TUR

Bibljoteka Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego w Krakowie przy ul. Dunajewskiego 5, zostanie oddana do użytku czytelników dzisiaj o godzinie 11 przedpołudniem. Po gruntownym remoncie lokalu i przeprowadzeniu szeregu adaptacyj, nowy lokal bibljoteki TUR'a położony w centralnym punkcie miasta może być zaliczony do najładniejszych lokalów bibljotecznych w Krakowie. Sądzić należy, że korzystne położenie bibljoteki jak również na długoletniej pracy oparta tradycja, przyczynią się do zjednania jej sympatyj w najszerszych warstwach ludności naszego miasta.

W chwili obecnej bibljoteka posiada **10 tysięcy książek naukowych** ze wszystkich działów, przeszło **6.000 tomów beletrystyki** i ponad **2.500 książek dla młodzieży.**

Bibljoteka będzie otwarta codziennie od 5 do 8 wieczorem i w niedzielę od 11 do 1 w południe.

—ooo—

Zebranie sanacji w Krakowie

NA RAZIE POSZUKIWANIE NAZWY..

Polska agencja telegraficzna donosi, że w sobotę w południe zebrało się w Krakowie w magistracie „grono obywateli Krakowa — aby w związku z nadchodzącemi wyborami ustalić wspólną podstawę działania dla tych mieszkańców Krakowa, którzy pragną pójść do urny pod hasłem poparcia wysiłków rządu marszałka Piłsudskiego itd.“

Zebraniu przewodniczył prezydent miasta inż. K. Rolle, wzięli udział: wiceprezydenci Ostrowski, Schneider, Sare, Wielgus, tudzież red. A. Beaupre, red. M. Dąbrowski, dr. T. Dyboski, prof. St. Estreicher, inż. J. Peroś, prof. B. Pochmarski, red. Srokowski, dr. Prostak, red. L. Strojek i kilku inn. „Po dłuższej dyskusji — jak zapewnia Polska Agencja Telegraficzna — stwierdzono całkowitą zgodność poglądów na konieczność wspólnej akcji wyborczej. Zebrani uznali się za komitet organizacyjny, tworzącego się ugrupowania wyborczego i wyłonili z pośród siebie komisję programową dla ustalenia **nazwy** (?) i deklaracji ideowej (?) ugrupowania.“

—ooo—

NABOŻEŃSTWA ZA ŚP. NARUTOWICZA. — W sobotę w cerkwi grecko - katolickiej zostało odprawione nabożeństwo za śp. prezydenta Gabrjela Narutowicza. Władze były reprezentowane przez naczelnika wydziału Zawadzkiego. W sobotę o godz. 10 rano odbyło się w synagodze postępowej uroczyste nabożeństwo żałobne, w którem wzięli udział imieniem władz naczelnik Wydziału Kwiatkowski i dyr. policji Styczeń.

„ZŁOTA NIEDZIELA“. Ostatnią niedzielę przed świętami tj. dziś w dniu 18 bm. mogą być otwarte wszystkie sklepy od godziny 1 w południe do 6 wieczorem.

ZIMA W CAŁEJ PEŁNI. W dniu wczorajszym po silnych opadach śnieżnych, wypogodziło się i spadła temperatura ponad 10 stopni poniżej zera. Wisła pokryła się warstwą kry i płynie powoli swem korytem. Sanna w całej pełni. Również ślizgawki są otwarte i przepełnione zwolennikami tego sportu.

POCIĄGI MOTOROWE KATOWICE KRAKÓW. Z dniem 20 bm. uruchamia katowicka dyr. kolejowa dwie pary pociągów motorowych na linji Katowice — Kraków. Wyjazd z Krakowa 6.28, przyjazd do Katowic 8.05; wyjazd z Katowic 9.06, przyjazd do Krakowa 10.42; wyjazd z Krakowa 12.15, przyjazd do Katowic 13.50, wyjazd z Katowic 15.48, przyjazd do Krakowa 17.24. Pociągi kursują codziennie aż do odwołania i prowadzą przedziały klasy trzeciej.

CHOROBY ZAKAŹNE W KRAKOWIE. W czasie od 11 do 17 bm. zgłoszono w Miejskim urzędzie zdrowia, następujące choroby zakaźne: odra 15, czerwonka 1, tyfus brzuszny 1, dyfterja 4, mumps 1, koklusz 2, szkarlatyna 5, ospa 3 i róża 3.

LOTERJA PAŃSTWOWA NA CELE DOBROCZYNNE. Generalna dyrekcja loterji państwowej urządza co pół roku „Loterję państwową na cele dobroczynne“, z której to loterji dochód przeznaczony jest w całości na subwencje dla zakładów i towarzystw humanitarnych. Najbliższe ciągnienie loterji tej odbędzie się dnia 22 bm. w czasie której wylosowanych zostanie 8.300 wygranych w kwocie zł. 188.500 zł. (najwyższa wygrana zł. 50.000). Ze względu na charakter tej loterji oraz na niskie ceny losów (cały los zł. 8, połówka zł. 4) zaleca się nabywanie powyższych losów, które są do nabycia w kolekturach loterji państwowych, kancelarjach i Urzędach państwowych.

WYBORY JESZCZE PRZED ŚWIĘTAMI!

O czem muszą być publicznie powiadomione wszystkie ugrupowania polityczne jak również wszystkie rodziny obywatelek i obywateli. Każdy wyborca ze swej strony obowiązany jest po głębokim namyśle osobiście wyboru dokonać, bo wybory te przyniosą korzyści nietylko jednostkom ale całemu społeczeństwu a zwłaszcza tym, którzy są stale zamieszkali w Województwie Krakowskiem, bo oni są najbliżej urny wyborczej. Ponieważ każdy z obywateli będzie musiał głosować przed Świętami, więc niech wybór wszystkich, którym dobro własne i bliźnich leży na sercu padnie przy zakupnie obuwia przed Świętami na znaną firmę Wojciecha Kapery, w Krakowie, magazyn obuwia przy ul. Sławkowskiej L. 24, i św. Tomasza L. 29, który posiada wielki wybór i ceny bardzo niskie. 1906

Przeciwko brukowej prasie

Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego przeciw „Kochanemu Kurjerowi“

Wydział państwowej rady ochrony przyrody zwraca się do nas z prośbą o zamieszczenie następującego komunikatu:

Wobec zamieszczonej w Nrze 347 „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“ z dnia 17 bm. notatki p. t. „Nadużycie mikrofonu radjostacji krakowskiej“, w której **w sposób zgoła niedopuszczalny, obraźliwy i nieprzyzwoity zatakowano dra Marjana Sokołowskiego, członka i sekretarza państwowej rady ochrony przyrody,** niżej podpisani członkowie Wydziału Rady oświadczają:

Podpisani wyrażają redakcji „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“ swe oburzenie z tego powodu, że w notatce swej, nie polemizując ani słowem z rzeczowemi wywodami prelegenta, **napadła go osobiście** w tak niesłychany sposób;

Odczyt dra Marjana Sokołowskiego, chociaż nie był oficjalną enuncjacją państwowej rady ochrony przyrody, jednak jest podpisanym znany i zgodny z ich intencją odpierania **nieuzasadnionych zarzutów prasy** i uświadamiania społeczeństwa o wadze i doniosłości sprawy ochrony przyrody.

Podpisani są zdania, że dr. Marjan Sokołowski odczytem swoim nie dał powodu redakcji „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“ do tak **nieprzyzwoitej i obrażającej reakcji.**

Odczyt dra Marjana Sokołowskiego wywołany został szeregiem artykułów w „Ilustrowanym Kurjerze Codziennym“, skierowanych pośrednio lub bezpośrednio przeciw działalności państwowej rady ochrony przyrody.

Dr. Władysław Szafer, prof. Uniw. Jagiell. **Dr. Walery Goetel**, prof. Akad. Górn. **Dr. Stefan Krentz**, prof. Uniw. Jagiell. **Dr. Michał Siedlecki**, prof. Uniw. Jagiell. **Dr. Jerzy Smoleński**, prof. Uniw. Jagiell. **Dr. Stanisław Sokołowski**, prof. Uniw. Jagiell.

Budowa domów mieszkalnych dla tramwajarzy i pracowników elektrowni

Pod przewodnictwem wiceprezydenta inż. **Sarego** i w obecności prezydenta Rollego oraz wiceprezydentów m. Ostrowskiego i dra Wielgusa odbyło się posiedzenie sekcji ekonomicznej Rady miejskiej. Sekcja uchwaliła nabyć grunty prywatne na cele regulacji ulicy Żółkiewskiego w dz. XIX, ulicy Dąbrowskiego w dz. XXII, oraz pod rozbudowę drogi do parku ludowego w Woli Justowskiej. Sekcja powzięła następnie uchwałę **w sprawie sprzedaży funduszowi emerytalnemu pracowników miejskiej kolei elektrycznej gruntu gminnego przy ul. Słonecznej pod budowę domu mieszkalnego. Na taki sam cel przeznaczyła sekcja dla elektrowni miejskiej grunt gminny przy tej samej ulicy.** Sekcja postanowiła dalej przedłożyć odpowiednie wnioski magistratu Radzie miejskiej w sprawie sprzedaży gruntu gminnego w narożniku w ul. Smoleńsk i Retoryka również **pod budowę domu mieszkalnego.** Nadto uchwalono **powiększyć udział gminy m. Krakowa w Spółce mieszkaniowej dla miast przez wniesienie dalszej gotówki i gruntu gminnego przy ul. Słonecznej. Wkońcu przeznaczyła sekcja dla Związku Legjonistów polskich grunt gminny u wylotu ul. Wolskiej obok parku Dra Jordana pod budowę monumentalnego gmachu na cele tego Związku i jemu pokrewnych,** oraz także na cele wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży.

Związek Izb przemysłowo-handlowych przeciw ograniczeniom paszportowym

Z inicjatywy krakowskiej Izby handlowej wysłał Związek Izb przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej Polskiej do ministerstwa skarbu, handlu oraz spraw wewnętrznych obszerny memorjał w sprawie dotychczasowych ograniczeń paszportowych, tamujących w wysokiej mierze prawidłowy rozwój naszego życia gospodarczego.

„Skoro obecnie możliwy jest — naprowadza memorjał — swobodny wywóz pieniędzy zagranicę, odpada tem samem potrzeba ograniczeń i utrudnień paszportowych, wprowadzonych przedewszystkiem dla ochrony złotego. Ponadto obecne ustosunkowanie się kosztów utrzymania u nas w kraju do kosztów utrzymania zagranicą jest tego rodzaju, że wyjazd zagranicę dla obywateli polskich ze względów walutowych nie jest tak korzystny jak to miało miejsce przed kilkoma laty.

„Nie od rzeczy będzie nadmienić — argumentuje dalej memorjał — **że tak wysokie opłaty paszportowe jak w Polsce nie są pobierane w żadnem państwie z wyjątkiem Rosji.** Ponadto w państwach zachodnio-europejskich wogóle nie obowiązuje już przymus paszportowy, a obecnie Austrja i Czechosłowacja zapowiadają zupełną wolność komunikacyjną w ruchu wzajemnym, a od przyszłego roku także Czechosłowacja i Niemcy.“

W myśl wywodów memorjału Związku Izb przemysłowo-handlowych, po zniesienie ograniczeń paszportowych należy oczekiwać wzmożenia się eksportu, znacznego wzrostu przyjazdu obcych do Polski, a przy racjonalizacji produkcji i modernizacji naszych zakładów przemysłowych, dzięki oczekiwanemu napływowi kapitałów zagranicznych, przemysłowcy nasi będą mogli stać w żywym kontakcie z zagranicą.

Któż tego nie wie?

że Ekstrakt Słodowy

„MALTYNA“

wyrobu Browaru J. Götza w Krakowie, jest tym środkiem odżywczym, który wskutek swej dokładności w robocie i dużej zawartości Maltozy i Maltodykstryny, jest idealnym środkiem odżywczym dla dzieci i ozdrowieńców.

Wyłączne zastępstwo:

„PHARMA“ Mag. B. JAWORNICKI w Krakowie.

Do nabycia w aptekach, drogerjach, sklepach spożyw. itd.

TOW. UNIWERSYTETU ROBOTNICZEGO W KRAKOWIE

W środę dnia 21 grudnia i w piątek dnia 23 grudnia br. o godzinie 6'30 wieczorem w sali Domu Robotniczego, ul. Dunajewskiego 5 II p. odbędą się ODCZYTY p. t.:

Ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu

Pouczenia dla członków komisyj wyborczych i mężów zaufania.

Referują radcy miejscy towarzysze: DR. JÓZEF ROSENZWEIG I DR. ADAM MUELLER.

Wobec zbliżających się wyborów, na odczyty powyższe powinni przybyć wszyscy robotnicy **interesujący się życiem politycznem kraju.**

Wstęp 20 groszy. Dla członków TUR, związków zawodowych i organizacji politycznej PPS wstęp wolny.

NAGŁA ŚMIERĆ. Zasłabła nagle w pobliżu szpitala wojskowego nieznana kobieta, którą zaopiekowało się dwóch mężczyzn doprowadzając ją do szpitala wojskowego. Pomimo pomocy lekarskiej po 5 minutach kobieta zmarła. Zawezwany lekarz obwodowy stwierdził śmierć i polecił zwłoki odwieźć do Zakładu medycyny sądowej. Nazwiska tej kobiety jak również powodu śmierci na razie nie zdołano stwierdzić.

KRWAWA AWANTURA. Wczoraj zgłosiła się na pogotowie ratunkowe 16-letnia Jodłowska Wiktorja, zamieszkała przy ul. Prochowskiej l. 4. Została ona ciężko pobita framugą z okna przez 32-letniego Adolfa Pogorzelskiego. Jodłowska ma kilka ran ciętych na głowie, oraz pokaleczone ręce szkłem. Pogorzelskim zajęła się policja. Zajście to miało miejsce na tle niesnasek domowych między kochankami.

SPRZENIEWIERZENIE. Samuel Lustig, kupiec przy ul. Kalwaryjskiej 43, zgłosił w policji, że jego pomocnik Jakób Silberspitz sprzeniewierzył na jego szkodę 1.000 zł. zabraną od różnych klientów za dostarczone towary bławatne poczem zbiegł w niewiadomym kierunku.

OKRADZIONA WYSTAWA SKLEPOWA. Lazarowi Schwarzowi skradziono z zamkniętej wystawy sklepowej umieszczonej w sieni realności przy ul. Szczepańskiej l. 3 towar bławatny wartości 400 zł. Sprawcy zbiegli.

CHRZAN ŚWIĄTECZNY. Józef Mysiak rolnik przy ul. Mazowieckiej 78 zgłosił w policji, że skradziono mu z kopca 150 kg. chrzanu wartości 250 złotych.

PECHOWY KIESZONKOWIEC. Aresztowano podczas targu na Rynku gl. Grabowskiego Stanisława lat 40, znanego złodzieja w chwili gdy ten obszukiwał kieszenie u kupującej publiczności.

— o o o —

„O PAŃSTWOWĄ MYŚL KRAKOWA". Na ten temat zagai prof. Bolesław Pochmarski wieczór dyskusyjny, który odbędzie się w klubie społecznym we wtorek 20 grudnia o godzinie 8 wieczór. Wstęp tylko dla członków i wprowadzonych przez nich gości.

— o o o —

TEATRY I KONCERTY

Z TEATRU MIEJSKIEGO IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś w niedzielę wieczór „Volpone". popołudniu „Panna Flute". „Volpone" powtórzone będzie jutro i wszystkie następne dni tygodnia.

OPERETKA „NOWOŚCI". Dwie najulubieńsze operetki grane będą dziś w niedzielę o godzinie 3'30 popołudniu po cenach zniżonych „Król kawy", o godzinie 7'30 wieczór „Karnawał miłości" w dotychczasowej obsadzie. Przygotowania do premjery ostatniej nowości operetkowej „Tylko ty" Waltera Kollo w całej pełni. Ponadto dyrekcja przygotowuje wznowienie ulubionej „Królowy przedmieścia" i „Rewji sylwestrowej" z nadzwyczaj urozmaiconym programem i udziałem Leona Wyrwicza.

WIECZÓR CHOPINA Z LEONEM OBORINEM, pianistą rosyjskim, laureatem konkursu chopinowskiego w Polsce, odbędzie się dziś w niedzielę w Starym Teatrze. Pozostałe bilety w cenie od 1—8 złotych do nabycia w kasie dziennej Starego Teatru.

TYLKO WARTOŚCIOWE PODARKI na Gwiazdkę można kupić najsolidniej w znanej firmie Zegarmistrzowsko Jubilerskiej **Józefa Cyankiewicza, Kraków, Sławkowska 1.**

Tragedja bezrobotnej w Krakowie

Przed pewnym czasem przybyła do Krakowa w poszukiwaniu pracy Marja Banachówna. Ponieważ Banachówna w Krakowie **znalazła się bez dachu nad głową i spędzała noce na plantach, policja aresztowała ją za włóczęgostwo i odstawiła** do aresztów miejskich przy ul. Skawińskiej, celem odszupasowania do miejsca zamieszkania. Po 3-tygodniowym pobycie w aresztach, Banachówna **targnęła się na swoje życie w przystępie depresji, wypijając większą ilość mydlin, do których wrzuciła odłamki szkła.** Nieszczęśliwej bezrobotnej udzielił pierwszej pomocy lekarz pogotowia, poczem oddano ją z powrotem do aresztów.

Przy tej sposobności podnieść należy, że **areszta miejskie przy ul. Skawińskiej przedstawiają straszny obraz nor niehygienicznych — pełnych szczurów i robactwa.** Przebywają tam tygodniami całemi ludzie przeważnie przeznaczeni do szupasu. Spodziewamy się, że zarząd miasta zajmie się tą sprawą i zbada stosunki w aresztach miejskich.

— o o o —

Z Polski

SKAZANIE TRZECH CHULIGANÓW ZA NAPAD NA BISKUPA KOŚCIOŁA NARODOWEGO HODURA. Wydział odwoławczy sądu okręgowego warszawskiego rozpatrywał sprawę trzech chuliganów, oskarżonych o pobicie na odczycie biskupa kościoła narodowego Hodura. Sąd pokoju skazał był Wiśniewskiego na miesiąc aresztu, Mateckiego na dwa tygodnie aresztu i Cielkiewicza na 3 dni aresztu. Wydział odwoławczy wyrok skazujący zatwierdził.

O ELEKTRYCZNE OŚWIETLENIA DLA MIASTA OŚWIĘCIMIA. Delegacja miasta Oświęcimia pod przewodnictwem burmistrza Mayzla była 16 bm. na audjencji u ministra robót publicznych Moraczewskiego w sprawie zaprowadzenia w Oświęcimiu światła elektrycznego. Po wysłuchaniu postulatów delegacji minister oświadczył, że udzieli koncesji firmie „Siła i Światło" pod pewnemi ograniczeniami.

OMAL NIE WIELKA KATASTROFA POŻAROWA. W piątek w godzinach popołudniowych wybuchł we Lwowie groźny pożar w składzie benzyny i nafty Marji Skiby, przy ul. Zofji 22. — Pożar momentalnie ogarnął cały magazyn oraz sklep i począł przedostawać się do innych skrzydeł realności. Zaalarmowano straż pożarną, która przybyła na miejsce z całym swoim trenem oraz z przyrządami do gaszenia pożarów powstałych wskutek wybuchu materjałów łatwopalnych. Katastrofa groziła całej ulicy, a przynajmniej kilku najbliżej położonym kamienicom. Dzięki szybkiej akcji ratowniczej w ciągu godziny pożar zlokalizowano i ugaszono. Szkody nie zdołano na razie ustalić, jest jednak wielka, spłonęła bowiem również znaczna gotówka. Właścicielka sklepu uległa bardzo dotkliwym poparzeniom. Wdrożone dochodzenia ustaliły, że bezpośrednio przed pożarem przybył do sklepu jakiś osobnik, który w chwili, gdy Skibowa przelewała naftę, zapalił papierosa i płonącą zapałkę wrzucił do bańki z naftą, poczem szybko oddalił się. Skibowa nie jest w stanie wytłumaczyć złośliwych pobudek owego osobnika. Policja wdrożyła poszukiwania za tajemniczym podpalaczem.

30 LEKARZY OKPIONYCH PRZEZ OSZUSTA. Ofiarą oryginalnego oszustwa padło 30 lekarzy warszawskich. Do lekarzy tych zgłaszał się elegancko ubrany mężczyzna i podając się za lekarza-asystenta z Berlina, który padł ofiarą denuncjacji politycznej, prosił o „koleżeńską" przysługę na 23 zł. na bilet do Gdańska. Lekarze nie odmawiali. Jeden z lekarzy zdemaskował jednak pomysłowego oszusta.

BUNT W WIĘZIENIU KIELECKIEM. Więźniowie odsiadujący karę w więzieniu kieleckiem, wywołali bunt. Więźniowie w liczbie 46 poczęli wznosić wrogie okrzyki, gwizdać, łomotać do drzwi. Więźniowie żądali, by zarząd więzienny uznał ich delegata, którego obiorą i żeby ten interwenjował w sprawach polepszenia ich bytu. — Dalej domagali się, by wszyscy więźniowie polityczni mogli przebywać w jednej celi, względnie dwóch i w ten sposób byli rozmieszczani, by mogli się pomiędzy sobą komunikować. Dalej wyrazili życzenia przeniesienia ich z parteru na I piętro. W zakończeniu domagali się od zarządu więziennego co tydzień ciepłej kąpieli, ażeby im poprawiono racje żywnościową i zezwolono na dłuższe spacery. Wydział karny ministerstwa sprawiedliwości zarządził rozesłanie więźniów w liczbie 15 do innych więzień, jak Piotrkowa, Sandomierza oraz Radomia, poczem w więzieniu zapanował spokój.

ZABÓJSTWO I SAMOBÓJSTWO Z MIŁOŚCI. We wsi Nowe, pod Pąwonkowem, na Górnym Śląsku, zastrzelił 25-letni kupiec Adamski z Kępna 17-letnią córkę właściciela ziemskiego Gawlyty, Elżbietę, a następnie pozbawił się życia celnym strzałem. Przyczyną było nieprzychylne stanowisko rodziców panny do Adamskiego, jako do konkurenta ich córki. — Po ponownym bezowocnym wysiłku o uzyskanie ręki Gawlytówny postanowili oboje zejść dobrowolnie z tego świata.

BACZNOŚĆ! TOWARZYSZE-SPORTOWCY!

W niedzielę 18 bm. o godz. 4 po poł. w wielkiej „Sokola" odbędzie się

Pokaz ćwiczeń ośrodka wychowania fizycznego w Krakowie

Program: Słowo wstępne; pokaz lekcji gimnastyki; Pokaz gry w koszykówkę; Czarni—Wisła; Sekcja boksu; gra w siatkówkę.

Zapraszamy wszystkie Organizacje Zawodowe do przybycia na ten ze wszech miar ciekawy pokaz.

Za RKS „Legja":

M. Statter. Z. Klemensiewicz.

Z zagranicy

POCZTA LOTNICZA. „Matin" dowiaduje się, że administracja poczt, telegrafów i telefonów we Francji opracowuje projekt przesyłania poczty drogą lotniczą dla osiągnięcia jak największej szybkości w dochodzeniu listów i przesyłek. Według projektu loty mają się odbywać w ciągu nocy. — Projekt przewiduje ustanowienie 11 linij państwowych.

OKRĘTY WŚRÓD LODÓW. Z Toronto (Kanada) donoszą: 25 okrętów, transportujących zboże wartości 7 miljonów dolarów oraz 20 tysięcy beczek mąki, zostało na jeziorze uwięzionych przez lody. Prawdopodobnie okręty te będą zmuszone spędzić w temu miejscu całą zimę.

KATASTROFALNY POŻAR W ZAKŁADZIE DLA DZIECI. W uzupełnieniu wiadomości o katastrofie pożaru w zakładzie św. Karola w Quebek (Kanada) donoszą, iż odnaleziono trupy 16 dzieci oraz jednej kobiety. Wiele osób, które odniosły rany, umieszczone w szpitalach. Pożar wybuchł w piwnicach budynku, w którym znajdowało się wówczas 371 dzieci oraz 40 zakonnic. Pożar rozszerzał się szybko a płomienie ogarnęły wkrótce sypialnie. Dzięki bohaterstwu zakonnic wiele dzieci uratowano, rzucając je z okien na rozpostarte sieci. Budynek, w którym mieścił się zakład, uległ całkowitemu zniszczeniu. Zachodzi obawa, iż liczba zabitych okaże się większą, niż pierwotnie przypuszczano i dosięgnie 50 osób, gdyż wielu dzieci brak.

Według ostatnich obliczeń, liczba zabitych wynosi 37 osób, w tem 36 dzieci. Dotychczas brak wiadomości o 17 dzieciach, za któremi poszukiwania trwają nadal.

ZNANA FIRMA A. BROSS, Kraków, ul. Florjańska 44, posiada największy wybór **rękawiczek** w rozmaitych gatunkach i kolorach oraz **kurtek skórzanych** damskich i męskich, które poleca. — Uwaga: ul. Florjańska 44, narożnik, obok Bramy Florjańskiej.

SKŁADKI

—o—

NA OFIARY 6 LISTOPADA. Zarząd Koła ZZK Przemyśl 136 zł. Związek rob. drzewnych Kraków 15 zł.

ŚWIAT MODY
Kraków, Grodzka 23
Sprzedaż Gwiazdkowa
po cenach znacznie zniżonych
PŁASZCZE DAMSKIE
Zł. 20'—, 25'—, 30'—
Każdy kupujący otrzyma podarek.

TELEGRAMY

—o—

POMYSŁY RÓŻNYCH BLOKÓW REAKCYJNYCH

Warszawa, 17 grudnia (tel. wł. „Naprzodu"). „Epoka" wylicza różne konszachty blokowe:

1) **Wielki blok dokoła endecji i chadecji z Piastem i NPR.** — Sprawa pozostawiona w zawieszeniu do dnia 21 grudnia (o tym projektowanym bloku wspominaliśmy. Red. „Naprz.").

2) **Blok bez endecji, a z konserwą.** Tymczasem toczyły się specjalne bliższe układy chadeków z „Piastem" wraz z szukaniem zbliżenia z konserwą, pod warunkiem usunięcia z góry kandydatur: u chadeków **Korfantego**, u Piastowców **Witosa** i **Kiernika.**

W sferach konserwatystów omawiane są i inne drobniejsze kombinacje — jak figury w kadrylu — skutkiem niejednolitych gustów konserwy.

KONSERWATYŚCI SZUKAJĄ INSTRUKCYJ U KARDYNAŁA

Warszawa, 17 grudnia (tel. wł. „Naprzodu"). Jak donosi „Epoka", kardynał Kakowski przyjął we czwartek delegację trójporozumienia konserwatywnego. W skład jej wchodzili: Janusz ks. Radziwiłł, Wł. Glinka, prof. Ad. Żółtowski, J. Wielowieyski i Ad. Piasecki. Delegacja informowała się o życzeniach episkopatu w sprawie wyborów i przedstawiła zamiary konserwatystów.

„POTĘGA" KOMUNISTÓW W CYFRACH

Moskwa, 17 grudnia (PAT). W dalszym przebiegu obrad piętnastego kongresu partji komunistycznej wystąpił z dłuższem przemówieniem wybitny przedstawiciel centralnego komitetu partji Manuilski, ubolewając nad tem, że **ilość członków, zorganizowanych w zagranicznych partjach komunistycznych jest w stosunku do liczby proletarjuszy znikoma. Tak naprzykład w Stanach Zjednoczonych na 25 miljonów proletarjuszy do partji komunistycznej należy 10.000 ludzi, w Anglji na 15 miljonów robotników partja liczy zaledwie 7.000 członków, w Niemczech na 20 miljonów robotników 128.000 członków**

Po klęsce komunistów w Kantonie

Londyn, 17 grudnia (PAT). Agencja Reutera dowiaduje się z Kantonu, że rząd nacjonalistyczny **aresztował konsula i wicekonsula rosyjskiego** w Kantonie. **Aresztowanych przewieziono natychmiast do głównej kwatery policji.**

Londyn, 17 grudnia (PAT). Agencja Reutera donosi z Kantonu, że władze tamtejsze **straciły wczoraj dalszych 5 komunistów.** W chwili obecnej liczba zabitych komunistów wynosi **2000.** Obraz zniszczenia miasta jest wprost przerażający.

REWIZJE W KONCESJACH ZAGRANICZNYCH

Hankau, 17 grudnia (PAT). Z rozkazu władz nankińskich 600 żołnierzy chińskich dokonało szeregu rewizyj w dawnych koncesjach **rosyjskiej i niemieckiej.** Przedewszystkiem poddano rewizji gmach konsulatu rosyjskiego, gdzie wszyscy znajdujący się w gmachu zostali **aresztowani.** Pozatem aresztowano setki Chińczyków i Rosjan podejrzanych o komunizm, lecz większą ich część po stwierdzeniu prawomyślności ich przez mieszkańców uwolniono. Następnie cywilne władze dokonały rewizji w **koncesji francuskiej,** gdzie uwięziono szereg osób. Prawdopodobnie wszyscy funkcjonarjusze konsulatu rosyjskiego, uwięzieni tymczasowo w głównej kwaterze wojskowej, zostaną **wysiedleni.**

KRWAWE REPRESJE W CHINACH

Londyn, 17 grudnia (PAT). Depesze z Chin mówią **o strasznych represjach przeciwko bolszewikom rosyjskim.** Dwie kobiety, które były urzędniczkami konsulatu sowieckiego w Kantonie, **zostały rozstrzelane,** ponieważ sprzeciwiały się aresztowaniu. Dwóch Rosjan w pobliżu budynku mennicy **rozstrzelano** na podstawie wyroku sądu wojennego, pięciu innych pomiędzy nimi wicekonsul i jego żona zostali straceni. Czternastu agitatorów rosyjskich pomiędzy nimi sowiecki konsul generalny zostali **uwięzieni.**

BARBARZYŃSTWO NACJONALISTÓW CHIŃSKICH

Hankau, 17 grudnia (PAT), Żołnierze wojsk nacjonalistycznych **rozstrzelali na ulicach miasta conajmniej 14 kobiet i dziewcząt, które miały krótkie włosy, uważane w Chinach za symbol feministki i komunistki.**

Hankau, 17 grudnia (PAT). Poczyniono rewizje we wszystkich salach tanecznych, restauracjach i domach prywatnych w poszukiwaniu za Rosjanami. O świcie można było widzieć Rosjan obojga płci **wleczonych w bieliźnie przez ulicę do więzienia.**

Biskupi anglikańscy a parlament

BISKUPI PRZED GROŹBĄ ROZDZIAŁU KOŚCIOŁA OD PAŃSTWA

Londyn, 17 grudnia (PAT). Biskupom, którzy z powodu odrzucenia nowego modlitewnika kościoła państwowego (anglikańskiego) przez izbę gmin, zbierają się w poniedziałek w pałacu arcybiskupa Canterbury, będą przedłożone trzy pytania: 1) Czy nowy modlitewnik ma wejść w życie bez aprobaty parlamentu, 2) czy zebranie kościelne ma usunąć z nowego modlitewnika wszystkie ustępy, przypominające kościół rzymski i przedłożyć następnie modlitewnik ponownie parlamentowi, 3) czy wogóle nic niema być uczynione.

Potwierdzenie zapytania pierwszego spowodowałoby natychmiastowy rozdział kościoła od państwa. Dalsze trwanie stanu dotychczasowego uważają za niemożliwe tak, że według wszelkiego prawdopodobieństwa znajdzie się większość dla t. zw. „ograniczonej rewizji" dotychczasowego modlitewnika.

Przegląd gospodarczy

—o—

TERMIN WYKUPNA ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH

W dniu 30 bm. upływa termin do nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok podatkowy 1928. Termin ten bezwarunkowo nie zostanie odroczony, a po upływie powyższego terminu przystąpią niezwłocznie władze podatkowe do ścisłej kontroli przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz zajęć przemysłowych. Winni zupełnego niewykupienia lub posiadania nieodpowiednich świadectw przemysłowych będą niezwłocznie pociągnięci do odpowiedzialności karnej na zasadzie art. 98 ustawy o państwowym podatku przemysłowym. — Do świadectw przemysłowych, nabywanych na rok podatkowy 1928, będzie pobierany 10-procentowy dodatek — niezależnie od tego, czy świadectwa przemysłowe będą nabyte w roku 1927 czy też w roku 1928.

O WYWÓZ WĘGLA POLSKIEGO DO CZECHOSŁOWACJI

Praga, 17 grudnia (PAT). Izbie posłów wręczył rząd odpowiedź na interpelację posła Pohla w sprawie dowozu polskiego węgla do republiki czechosłowackiej. Odpowiedź, którą podpisał zastępca prezesa Rady ministrów dr. Schramek, konstatuje, że przy reorganizacji tego dowozu wpływy osobiste nie miały decydującego wpływu. — Reorganizacja będzie podana do wiadomości Radzie węglowej.

SPRAWY GOSPODARCZE W LIDZE NARODÓW

Genewa, 17 grudnia (PAT). Przewodniczącym Rady ekonomicznej Ligi narodów wybrany został Serruys, wiceprzewodniczącym Trendelenburg (Niemiec).

Związki i zgromadzenia

—o—

OKR PPS KRAKÓW-MIASTO zbierze się we wtorek 20 bm. o godzinie 6'30 wieczór w sekretarjacie. Obecność obowiązkowa.

ZGROMADZENIE DOZORCÓW DOMOWYCH W KRAKOWIE odbędzie się w niedzielę 18 grudnia o godzinie 2 popołudniu przy ul. Dunajewskiego 5 III piętro. Z powodu ważnych spraw o liczny udział uprasza **Zarząd Związku.**

ZGROMADZENIE SŁUŻBY DOMOWEJ W KRAKOWIE odbędzie się w niedzielę 18 grudnia o godzinie 4 popołudniu przy ul. Dunajewskiego 5 II piętro. Z powodu ważnych spraw o liczny udział uprasza **Zarząd Związku.**

WALNE ZGROMADZENIE „LUTNI ROBOTNICZEJ" odbędzie się w niedzielę 18 grudnia o godzinie 10'30 przedpołudniem w sali dawniejszej Czytelni robotniczej przy ul. Dunajewskiego 5, II piętro. O punktualne przybycie uprasza **Zarząd.**

SCENA ROBOTNICZA W KRAKOWIE, ul. Dunajewskiego 5. W niedzielę 18 bm. **„W Gołębniku"** komedja w trzech aktach I. Nikorowicza. Reżyser art.-dramatyczny H. Strumiłło. Początek o godzinie 6 wieczorem. Wstęp od 0'30—1'00 zł.

—ooo—

SPRAWY TOWARZYSTWA UNIWERSYTETU ROBOTNICZEGO (TUR)

We wszystkich sprawach, dotyczących TUR'a (odczyty, kursy, bibljoteki i t. d.), należy się zgłaszać **listownie,** na adres: Sekretarjat okręgowy TUR'a, Kraków, ul. Michałowskiego 2, III piętro.

Projekt nowej pożyczki premjowej

Warszawa, 17 grudnia (tel. wł. „Naprzodu"). Jak się Wasz korespondent dowiaduje, w kołach rządowych powstał **projekt wypuszczenia pięćdziesięciomiljonowej pożyczki premjowej** na warunkach zbliżonych do t. zw. **dolarówki.** W tej chwili projekt jest omawiany w ministerstwie skarbu.

REPERTUAR

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Niedziela popoł.: „Panna Flute" (ceny popołudniowe); wieczór: „Volpone".
Poniedziałek: „Volpone".
Wtorek: „Volpone".

OPERETKA „NOWOŚCI"

Niedziela popoł.: „Król kawy"; wiecz.: „Karnawał miłości".

KOLLEGJUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH

(Rynek A—B 39 Początek o godz. 7 wiecz.)

Poniedziałek: Prof. Uniw. Dr. Wajsław Molè: Zabytki sztuki w Dalmacji (z obrazami świetln.).
Wtorek: Dr. Emil Szinagel: Kurs psychologji indywidualnej według teorji Dra Adlera.
Środa: Prof. Uniw. Dr. Witold Wilkosz: Praktyka i teorja radja.

KINOTEATRY

Bagatela: „Bardelys książę miłości".
Corso: „Zatopiony skarb".
Nowości: „Tęsknota za kobietą".
Promień: „Variete", dramat.
Sztuka: „Przez sport do kobiety".
Uciecha: „Miłostki" wedle Artura Schnitzlera.
Wanda: „Na elektrycznem krześle".
Warszawa: „Moja żona tańczy charlestona".

RADJO

Niedziela 18 grudnia

Kraków (566 m.). 10.15: Transmisja nabożeństwa z katedry poznańskiej. 12.00. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej, komunikat lotniczo-meteorologiczny. — 12.10: Koncert z Filharmonji warszawskiej. 14.00: Pogadanki dla rolników. 15.10: Transmisja z Filharmonji warszawskiej. 17.20: Rozmaitości. 17.40: Transmisja z Warszawy. 18.30: PAT. 18.45: Odczyt p. t. „Hetman Jan Tarnowski" — wygłosi prof. W. Bogatyński. 19.10: Wieczór autorski (beskidzko-tatrzański) — p. S. Kant, współrecytują p. Z. Barwińska i p. Rozmarynowicz. — 20.00: Hejnał z wieży Marjackiej i komunikat sportowy. 20.30: Zradjofonizowana opera Humperdincka „Jaś i Małgosia". Wykonawcy pp.: Ada Zbigniewiczówna (Jaś) Jastrzębska (Małgosia), Mazurek (drwal), Wodnicka (matka), Jaworzyńska (czarownica) i inni. 22.00: Transmisja z Warszawy. 22.05: PAT. 22.20: Komunikaty. 22.30: Muzyka taneczna z „Bristolu" w Warszawie 23.30: PAT.

Warszawa (1111 m.). 10.15: Transmisja nabożeństwa z katedry poznańskiej. 12.00: Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, nadprogram. 12.10: Koncert popularny z Filharmonji warszawskiej. 14.00: Odczyty rolnicze. 15.00: Komunikat meteorologiczny. 15.15: Koncert symfoniczny z Filharmonji warszawskiej. — 17.20: Rozmaitości. 17.40: Autorecytacje p. Iłłakowiczówny. 18.30: PAT. 18.45: Transmisja z Krakowa. 19.10: Odczyt p. t. „Szlaki komunikacyjne w Polsce" — wygłosi prof. Aleksander Janowski. 19.35: Odczyt p. t. „W dorzeczu Amazonki" — wygłosi p. Zbigniew Zaniewicki. 20.00: Przerwa. 20.30: Koncert. 22.00: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22.05: Komunikaty. 22.30: Muzyka taneczna. 23.30: PAT.

Poniedziałek 19 grudnia

Kraków (566 m.). 11.40: PAT. 12.00: Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej, komunikat lotniczo-meteorologiczny, koncert z płyt gramofonowych. 14.40: PAT i komunikat gospodarczy. 17.05: PAT. 17.20: Odczyt p. t. „Świat atomów a świat gwiazd" — wygłosi prof. Ludwik Wygrzywalski. 17.45: Bajki dla dzieci — wypowie dr. Jadwiga Pickówna. 18.15: Muzyka taneczna z kawiarni „Gastronomja". 18.55: PAT. 19.05: Komunikat rolniczy. 19.15: Rozmaitości. 19.35: Odczyt pod tyt. „Wielka wojna a ludność" — wygłosi p. minister dr. K. Kumaniecki. 20.00: Hejnał z wieży Marjackiej, komunikat sportowy. 20.30: Transmisja z Warszawy. 22.00: Komunikaty. 22.30: PAT.

Warszawa (1111 m.). 11.40: PAT. 12.00: Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorolojgczny, nadprogram. 14.40: PAT. 15.00: Komunikaty. 15.20: Przerwa. 16.25: Nadprogram i komunikaty. 16.40: „Wśród książek" — przegląd najnowszych wydawnictw, omówi prof. Henryk Mościcki. 17.05: PAT. 17.20: Odczyt p. t. „Higjena i medycyna szkolna w Polsce" — wygł. dr. St. Kopczyński. 17.45: Program dla najmłodszych. 18.15: Muzyka taneczna z kawiarni „Gastronomja". 18.55: PAT. 19.05: Komunikat rolniczy. 19.15: Rozmaitości. 19.35: Lekcja francuskiego. 20.00: Przerwa. 20.30: Koncert. 22.00: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22.05: PAT. 22.20: Komunikaty. 22.30: PAT.

„PHILRADJO"
Kraków
Rynek gł. 9.
wysyła nowy cennik, zawierający szereg ostatnich nowości na sezon 1927/8, za nadesłaniem znaczka 60 gr.

KALENDARZE NA R. 1928

Skład papieru i galanterji MICHAŁ SŁOMIANY

Kraków, ulica Sławkowska L. 24. Dom księży Emerytów.

Papiery i wszelkie przybory szkolne i kancelaryjne — Księgi handlowe

Papiery listowe
Pocztówki artystyczne
ALBUMY
na pocztówki i fotografje
RAMKI

LUSTRA
SZACHY
SZACHOWNICE
DOMINA
KARTY DO GRY

Wyroby skórkowe
zakładu wychowawczego w Miejscu Piastowem.

Wykonuje:
Bilety wizytowe
Zawiadomienia ślubne

Dla Pań i Panów

reperuje 1401

maszynki do mięsa

każdego systemu pod gwarancją, prymusy, żelazka do prasowania, wsadzam nowe ostrza do noży

Specjalne ostrzenie brzytew

oraz ostrzę noże introligatorskie i masarskie, nożyczki, maszynki do włosów i t. p.

Posiadam na składzie wszelkie powyższe artykuły w wielkim wyborze.

J. MYSZKOWSKI

Kraków, ulica Dietlowska 46

Fabryka mebli żelaznych

metalowych oraz wyrobów budowlanych

ANTONI POGORZELSKI

w Krakowie, ulica św. Łazarza L. 19 — Telefon 98.

Biuro zamówień Mikołajska L. 3, I. p., tel 3588.

Poleca własne wyroby, solidne i doborowe po cenach fabrycznych 1886

hurtownie i detaljiczne hurtownie i detaljiczne

1355 **Ból głowy i wyczerpanie**

oraz zaburzenia żołądkowe, dolegliwości wątroby, nerek, kamienie żółciowe, reumatyzm, artretyzm, cierpienia hemoroidalne są spowodowane przeważnie się przemianą materji i zanieczyszczaniem krwi w organizmie ludzkim.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA sprzyjają dobrej przemianie materji, pobudzają trawienie, oczyszczają krew, a przedewszystkiem uzdrawiają żołądek i powodują regularne działanie wątroby i nerek oraz usuwają obstrukcje.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA usuwają z organizmu zbyteczne nieużyte oraz przeciwdziałają tworzeniu się osadów, następstwem których jest reumatyzm i artretyzm.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA usuwają i zapobiegają tworzeniu się kamieni żółciowych oraz łagodzą cierpienia hemoroidalne.

Cena ½ pudełka zł. 1.50, podwójne pudełko zł. 2.50

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

Na Gwiazdkę ceny o 20% zniżone!

NA RATY

PŁASZCZE DAMSKIE

JESIENNE I ZIMOWE

oraz

UBRANIA i PALTA męskie

Najnowsze i najwytworniejsze modele po umiarkowanych cenach do nabycia w firmie 1746

K. JAROSZ i Spółka

Kraków, ul. Florjańska L. 35

Telefon 2329. Telefon 2329.

Na Święta Na Święta

CUKIERNIA

KAZIMIERZ DANEK, — dawniej Z. MAJEWSKI

Kraków, ulica Karmelicka L. 13.

Poleca znane z dobroci: Torty, przekładańce, serniki, makowniki, strucle z rodzenkami, z migdałami i z orzechami. Wielki wybór ciastek, cukrów i herbatników. — Zamówienia przyjmuje się do dnia 22 grudnia. 1887

Ceraty, kapy, plusze i materje meblowe, trawa morska, włosie materacowe, maszynki do rolet, płótno nieprzemakalne, oraz wszelkie przybory tapicerskie poleca najtaniej firma

RUBINSTEIN i FISCHMAN

Kraków, ulica Bracka L. 4.

NA RATY! NA RATY!

otomany, kanapy, materace sprężynowe i włosienne, łóżka składane i polowe oraz wszelkie roboty w zakres tapicerstwa wchodzące wykonuje 1466

WEIN Ul. Starowiślna L. 51.

KAZIMIERZ OGORZAŁY

Kraków, Szczepańska L. 11.

poleca: w najprzedniejszych gatunkach towary kolonjalne, delikatesy, likiery, wódki i wina oraz

ŻYWE RYBY

po najumiarkowańszych cenach. Aby uniknąć natłoku w ostatnich 2 dniach upraszam o wcześniejsze zakupy. 1788

W. HALSKI

Kraków — Telefon 2440.

Sukiennice 21 ul. Szewska 23.

Poleca w największym wyborze:

Łyżwy — Podstawki pod drzewka — Tortownice
Nakrycia stołowe — Baterje — Wanienki na ryby
Lampki elektr. — Noże kuchenne — Piece żelazne
Maszynki do migdałów, orzechów i maku — Wykrawacze do ciastek — Formy do ciast 1898

OBUWIE WYKWINTNE

męskie, damskie i dziecinne

w wielkim wyborze po cenach przystępnych

poleca 1850

MAGAZYN OBUWIA JANA REBSZA

obecnie

R. ISSMER

Kraków — ulica Florjańska L. 17.

WYCIEŃCZENIE BLEDNICE

leczy

HEMOGEN

przetwór żelaza

MAGISTRA KLAWE

ORYGINALNY TYLKO Z FIRMĄ

KLAWE

NA RATY! NA RATY!

NA GWIAZDKĘ

Ceny znacznie zniżone w

„WARSZAWIANCE"

Kraków, ulica Florjańska L. 38, I. p.

Damskie płaszcze i suknie zimowe oraz ubiory raglany i palta męskie. — Najnowsze modele z pierwszorzędnej własnej wytwórni w Warszawie.

1905 Na sześć rat bez doliczania procentu.

!! NA ŚWIĘTA !!

Migdały, Rodzynki, Mak holenderski, Wanilja bourbońska, Cykatę, skórki pomarańczowe, Orzechy włoskie i tureckie, całe i tłuczone, Marmelady, Konfitury, jakoteż Mąkę gładką i grysikową, poleca:

WOJCIECH OLSZOWSKI, Kraków, Mały Rynek

(róg ul. Szpitalnej). 1752

UWAGA! Za jakość i czystość ręczy się. UWAGA!

ZAKŁAD TAPICERSKO-DEKORACYJNY

MAGAZYN MEBLI

KOŁDRY I MATERACE

NOWE i przerabia stare

ANTONI RYBIŃSKI

Kraków, Sławkowska 21, I. p. Tel. 3464.

Rozpowszechniajcie

„Naprzód"

Wina, Likiery i Wódki

Sprzedaż propagandowa na święta po cenach konkurencyjnych poleca w wielkim wyborze

T. Cieśliński i Ska

Kraków, ul. Florjańska 14

(wchód od ul. św. Tomasza). — Tel. 117.

Skóry na obuwie

wszelkiego rodzaju na uprząż i pasy napędowe oraz przybory obuwnicze — poleca po cenach niskich

Stanisław Palczewski 1480

Kraków, ul. Długa 67, lokal Zakładu im. Helclów

Na Gwiazdkę dar, co uprzyjemnia, co skraca długie wieczory zimowe, co bawi i kształci, co zastępuje podróż po metropoljach europejskich, co Ci dom zamienia w operę, teatr i salę koncertową, daruj coś, bez czego człowiek 20-tego stulecia istnieć nie może, daruj

!! RADJO !!

Największy wybór odbiorników radjowych, od najtańszych aparatów na stacje miejscową do najbardziej luksusowych ultradyn, posiada tylko

RADJOŚWIAT

Ska z ogr. odp. Kraków, ul. Florjańska 3. — Tel. 21-83.

Wszystkie części składowe dla amatorów, nowoczesne głośniki, słuchawki 42 fabryk, wszelkiego rodzaju cewki i kondensatory, transformatory, detektory, kryształy, druty etc. Żądajcie bezpłatnego

ZAKŁADY PRZEMYSŁU SZKLANEGO S. A.

W KRAKOWIE

polecają w swym składzie fabrycznym pod firmą

W. BAZES, RYNEK 35

po cenach konkurencyjnych:

porcelanę, szkło stołowe, lampy, lustra belgijskie, witraże. — Dla P. T. Oficerów i Urzędników na raty! — Zamówienia z prowincji załatwia się solidnie i natychmiast. 1909

Nowy Zarząd! Nowy Zarząd!

NAJNOWSZE KAPELUSZE DAMSKIE

po cenach najtańszych u firmy 1704

Jadwiga Cypes, Kraków, Posielska 20

Modele najmodniejsze. Przybory modniarskie.

DOM ODZIEŻOWY KONFEKCJA MĘSKA I DAMSKA Kraków, ul. Grodzka L. 33. Do 31-go grudnia o 30% ceny zniżone. **NA RATY!!**

NA ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA: **TORTY STRUCLE**

Przyjmuje zamówienia świąteczne i poleca w doborowym gatunku po cenie najniższej **CUKIERNIA R. PIECZARKI** Kraków, ul. Poselska L. 15.

NA ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA: **BABKI SERNIKI**

Również przyjmuje mak do tarcia i sprzedaje gotowy.

NA GWIAZDKĘ! **Złote** ... 1633

Zegarki i zegary ... Srebrne papierośnice i t. p. poleca tanio LEON BRÜLL w Krakowie, Starowiślna 29

Wykonuję wszelkie reperacje. Kupuję stare złoto, srebro, platynę, perły, brylanty i t. p.

UWAGA! Już wyszedł z druku UWAGA!

WIELKI, BOGATO ILUSTROWANY KALENDARZ ROBOTNICZY „POBUDKI" NA ROK 1928

pod redakcją tow. Ignacego Daszyńskiego

Bogata część nowelistyczna, artykuły polityczne, prace o Związkach Zawodowych, o Samorządzie, o Spółdzielniach Spożywców. — Kalendarz Robotniczy „POBUDKI" winien się stać nieodstępnym towarzyszem każdego Robotnika i Pracownika. Winien się znaleźć w każdym domu robotniczym. — CENA TYLKO 3 Zł. Organizacjom i kolporterom znaczne ustępstwo — Z powodu ograniczonego nakładu i licznych zgłoszonych już zamówień prosimy zamawiać natychmiast póki zapas starczy.

Administracja „POBUDKI", Warszawa, Warecka 7, PKO 13.620, tel. 313-80
Administracja „NAPRZODU", Kraków, ulica Dunajewskiego 5, telef. 310.

WYPOŻYCZALNIA KSIĄŻEK Czytelnia naukowa i beletrystyczna, Kraków, ulica św. Jana L. 8. posiada stale wszelkie nowości powieściowe. Bogaty dział naukowy i dla młodzieży. Miesięczniki. Wysyłka na prowincję w praktycznych lekkich skrzyneczkach. Warunki przystępne. Ulgi dla PT. Urzędników państw., akademików i studentów. Katalog 2 złote. 1298

NA GWIAZDKĘ Zabawki dziecinne wszelkiego rodzaju, gry towarzyskie, pudry, perfumy, mydła toaletowe, wody kolońskie, poleca po najtańszych cenach Skład Zabawek, Starowiślna 21, dom „Kina Nowości".

Kiełbasy, Salceson, Kiszki domowe, czysto wieprzowe wiejskie poleca firma MICHAŁ FILIPEK Kraków, Plac Marjacki L. 7 dawniej „Jarzyna" obok kościoła św. Barbary Towar pierwszej jakości. Ceny niskie.

NA GWIAZDKĘ
Na raty! Na raty!
na dogodnych warunkach o 25 procent taniej sprzedaje: sukna na kostjumy, płaszcze, ubrania, palta, jakoteż gotowe swetry, pledy, crepe de chine, różne płótna krajowe i zagran., kołdry, firanki, kapy wełniane i pluszowe, portjery, dywany i chodniki oraz jedwabie na płaszcze damskie. 1638
H. LIEBER, Kraków, Dietlowska 91.

Ciasto Strudlowe Owocowe POLECA FABRYKA „SIDONIA" KRAKÓW SZLAK 19

CHEMICZNA PRALNIA i FARBIARNIA FR. BĘBENKA w Krakowie — Centrala: Grzegórzecka 30. FILJE: Dunajewskiego 2 (Hotel Krakowski), św. Jana L. 26, św. Sebastjana L. 11. 1538

JEDWABIE Crepe Satin, Georgette, Crepe de chine. w najnowszych kolorach po cenach najtańszych u firmy 1705 Jadwiga Cypes, Kraków, Poselska 20

Wyprzedaż świąteczna Klapki na nogi 1.50. KOSZULE z dwoma kołnierzami zł. 6.50, koszule zefirowe 7.80, koszule z jedwabnej popeliny 11.50, koszule frakowe 7.50, koszule damskie od 2.80, biustniki 75 gr., kołnierze miękkie od 0.50 kołnierze twarde 0.95, skarpetki od 0.65, pończochy od 0.95, swetry i kamizelki od 5.90, szale jedwabne 1.75, kaszkiety zimowe 3.00, krawatki piękne wzory od 0.95, kamasze męskie 3.25, rękawiczki ciepłe 1.90, lampki elektryczne 0.75, baterje 0.52, żarówki 0.90, brzytwy 3.90, zapalniczki od 2.50. - Ponadto wszelkie towary galanteryjne, perfumerja — przybory wojskowe, kolejowe, strażackie. Piękne kasetki na prezenta świąteczne. Ozdoby choinkowe „MARS", św. Marka 23.

Żądajcie wszędzie najlepszych Makaronów „BOLOGNA" Z PIERWSZEJ POLSKO-WŁOSKIEJ FABRYKI MAKARONÓW Kraków, Grzegórzecka 83. Telef. 2094. Skrytka poczt. 246.

Na Raty! Ceny gwiazdkowe 20% taniej! **Na Raty!**
J. i S. EMMER, Kraków, Floriańska 43
1846 Front. Telefon 42 11
ubiory męskie, okrycia damskie, futra, płaszcze scalskinowe, materjały bielskie i angielskie, oraz obuwie i śniegowce krajowe i zagraniczne.
Ubiory gotowe i na miarę. Bardzo dogodne warunki!

Meble Sypialnie 1701 Jadalnie Gabinety Salony Meble klubowe Kuchnie Łóżka metalowe i polowe Kilimy Dywany smyrneńskie poleca Fr. Łapczyński Kraków, Straszewskiego 28 (dawniej Liga Pomocy Przemysł.).

Halo! Halo! Kraków ... Katowice ... Najlepszy zagraniczny aparat radjowy „RONGO" kompletny z detektorem i kryształem i skalą do regulowania zł. 13.50. ... Wszelki radjosprzęt po cenach konkurencyjn. Wielki wybór kryształów. Druty nawojowe od 8 gr. za metr. Wszelkie przybory do światła elektryczn. i dzwonków elektr. instalacje światła elektryczn. i dzwonków elektr. oraz wszelkie naprawy uskutecznia się po cenach umiarkowan. „Lux" Kraków Plac Dominikański 2 Tel. 38-85

SALONIKI otomany, kanapki, rozkładane, łóżka blaszane, materace włosienne na raty. ŁUSZOWICZ Kraków, Floriańska 44.

„Au Bon Marché" Kraków, Tomasza 20 poleca po cenach bezkonkurencyjnych Kapelusze — Czapki Koszule — Krawaty Bieliznę ciepłą, Szale Pullovery, Kamizelki, Swetry, Skarpetki, Rękawiczki i t. p. Pierwszorzędne gatunki!

Wyprzedaż resztek PO KAŻDEJ CENIE DOM JEDWABIU Türkel i Ska Kraków, Floriańska 22.

Reklama dźwignią handlu!!!

Silne i tanie, dobre i trwałe obuwie dostaniesz tylko w magazynie JANA PALONKA znajdującym się w Rynku Głównym 7-8, w domu p. Prusaka, gdzie również posiada swoją pracownię, przez co można nabyć tylko w swoim sklepie obuwie z trwałego materjału, najnowszego fasonu i pod 1699 gwarancją jednego roku.

Fortepiany — Pianina, meble krajowe i zagraniczne, jadalnie, sypialnie, gabinety, salony, dywany oryginalne perskie, smyrneńskie i strzyżone, kilimy, chodniki, portjery, firanki, kapy, narzuty, materje do obicia mebli, łóżka mosiężne i metalowe, materace, otomany, wózki dziecięce i t. p. poleca na dogodnych warunkach SZYMON GRUBNER, Rzeszów, Bernardyńska 2, tel. 88.

NA RATY Najtańsza sprzedaż **NA RATY**
Materjały na ubrania i reglany męskie oraz na płaszcze suknie i kostjumy damskie, różne płótna, zefiry, dymki, weby, kapy, kołdry, firanki i t. p. również konfekcję i bieliznę, gotowe lub na zamówienia. pierwszorzędne wykonanie poleca po cenach konkurencyjnych i na dogodnych warunkach 1530
H. BRENIG Kraków, Rynek Główny 17 w podwórzu. Uwaga na adres! Przechodnie na ul. Bracką.

Na Gwiazdkę Zegarki oraz wszelką biżuterję najtaniej nabyć można MELCER ul. Sławkowska 16.

FORTEPIANY Pianina — ... Na raty. — Olbrzymi wybór. — Nowe i używane stale na składzie. 1353 H. SMOLARSKA, Kraków, Szewska 9.

Na podarki Gwiazdkowe! SREBRA I ZŁOTNICZA ULICA BAJSKA 4 wykonuje wszelkie roboty i przeróbki w zakres złotnictwa wchodzące po cenach nader przystępnych Dla klasy pracującej 20% opustu! Kupujemy kartki zastawnicze, zęby sztuczne, złoto i srebro płacimy pełną wartość. 1708

SALONY, otomany, materace, meble klubowe wykonuje Zakład tapicerski św. Jana 13 WESOŁOWSKI

Popierajcie firmy reklamujące się w NAPRZODZIE.

Wydawca: Emil Haecker. — Redaktor odpowiedzialny: Marjan Porczak. — Drukarnia Ludowa w Krakowie, pod zarządem Henryka Schiffa.